

világ proletárjai egyesüljete

NÉPLAP

AZ MDP HAJDÚ-BIHARMEGYEI PARTBIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

XL. ÉVFOLYAM, 297. SZÁM

ÁRA 50 FILLER

VASÁRNAP, 1954. DECEMBER 12.

Mai számból:

Nemzetközi szemle (2. oldal) — Debrecen dolgozói készülnek a december 21-i ünnepi felvonulásra (3. oldal) — Egy tisztaszívi demokrata — Emlékezés dr. Juhász Nagy Sándorra (4. oldal) — Egy „isten háta mögötti” községben (6. oldal) — Az „Ármány és szerelem” bemutatójára készül a Csokonai Színház (7. oldal)

Az egységes Németországért!

Hajdú-Bihar dolgozói tiltakoznak Nyugat-Németország felfegyverzése ellen

Hajdú-Bihar megye dolgozói ebben az esztendőben ünnepeket felszabadulásuk tíz éves évfordulóját. Éppen ezért, ebben az esztendőben még intenzívebben gondoltak azokra az eseményekre, amelyet a második világháború okozott. Nincs olyan ember Debrecenben, a megyében, az országban, akinek ne fűződne fájó emléke a második világháborúhoz, aki ne borzongna meg a fasiszta terror gondolatára.

Elevenek még az emlékek, s most a nyugati imperialisták háborús készülődéseikkel, Nyugat-Németország felfegyverzésével újra fel akarják támasztani azt a rendet, amelyik pusztulásba akarja kergetni a világot. Az emberek milliói azonban tiltakoznak! Nem akarnak újabb háborút, nem akarják megöletni apáikat, gyermekeiket, férjeiket, testvéreiket! Azt akarják, hogy az élet, ne pedig a gyilkosság legyen úrrá a világon. Ezért tiltakoznak száz- és százezrek a párizsi szerződés ratifikálása, Nyugat-Németország felfegyverzése ellen! Ezért tiltakoznak Hajdú-Bihar megye dolgozói is, s tiltó szavukat levelekben juttatták el szerkesztőségünkhez.

Mihály Sándor, az általános iskola igazgatója írja:

Hajdúhadház község dolgozói mely felháborodással fogadták azt a hírt, hogy a nyugati imperialisták fel akarják fegyverezni a német Wehrmachtot, amely községünknek is, mint egész Európának mérhetetlen szenvedéseket okozott. A község dolgozói még emlékeznek arra, hogy mennyi emberélet és anyag pusztult el a súlyos harcok ideje alatt Hajdúhadházban. Az emberiség nem kér háborúból és a vérözönből. Jöjünk van ahhoz, hogy béke legyen. A mi iskolánk még viseli a háborús sebeket. Most, amikor azon fáradozunk, hogy ezeket végleg eltüntessük, községünk dolgozói is felemelik szavukat és tiltakoznak az újrafegyverzés ellen. Soha többé háborút — ezt mondja minden becsületes hajdúhadházi dolgozó s követeli, hogy vessenek véget a háborús készülődésnek.

Jenkei Gábor a Fazekas Mihály gyakorlati gimnáziumból írja:

Amíg mi és a többi népi demokratikus ország egy jobb, szebb jövő építésén fáradozunk, addig nyugatnémetek új háborúra készülődnek, imperialista „barátság” nyomására. Mi békét akarunk! Nem akarunk harmadik világháborút! Nem kívánom meggyeszer átélni a második világháború borzalmaival. Csillagászati távolságra készülök. Csak békében tudom elérni célokat és csak békében tudnám minden tudásomat a nép szolgálatába állítani. A magyar ifjúság el akarja érni a független és határozottan tiltakozik a nyugatnémet csapatok felfegyverzése ellen, amely jövője megsemmisülését jelentené.

Török Sándorné írja:

Én, mint a debreceni kézműipari-üzemi termelőszövetkezet dolgozója tiltakozom Nyugat-Németország felfegyverzése ellen. Mi szeretjük embertársainkat, s mi békét akarunk. Mi utáljuk a terrorizmust, nyomort, amit a háború hoz magával. Hagyják abba az imperialisták fegyverkezési tevékenységüket, lássák be, hogy az emberek milliói ellenük vannak, akik követelnek az egész világon.

Molnár Sámuelné a német militarizmus újjaelészése ellen tiltakozik levelemben, aki szintén a Háziipari ktsz tagja.

—

Szász Gáborné levelezőnk a háziasszonyok nevében emeli fel tiltakozó szavát a párizsi szerződés ratifikálása, Nyugat-Németország felfegyverzése ellen. Többek között így ír: Elég volt a náci SS örültekből! Mi nem háborút, hanem békét akarunk! Olyan békét, amelyet a Szovjetunió oly tisztán és világosan hirdet. Mindent elkövetünk, ami tőlünk telik, hogy megakadályozzuk az imperialisták terveit, a világ lángba borítását.

A megyei tanács MDP alapszervezete a megyei tanács 450 dolgozója nevében az Országos Béketanácsoshoz küldött táviratában fejezte ki tiltakozását a nyugatnémet felfegyverzés ellen.

A Hajdú-Bihar megyei tanács vb. dolgozói — írják a táviratban — röpgyűlésen tárgyalták meg az európai kollektív biztonság kérdését. A leghatározottabban elítélnék minden olyan törekvést, amelyek Nyugat-Németország újrafegyverzésével az európai békét veszélyeztetik.

Az egyéki géppállomás dolgozói a szerkesztőséghez küldött táviratukban fejezték ki tiltakozásukat a nyugatnémet militarizmus felkészítése ellen.

Frank Pálné és Márton József, a Textilruházati ktsz dolgozói személyes felháborodásukat fejezik ki az imperialisták és nyugatnémet barátai fegyverkezési kísérletei ellen.

A Rákosi-telepi Petőfi tisztelet napjának alkalmából a megyei tanács 450 dolgozója nevében az Országos Béketanácsoshoz küldött táviratában fejezte ki tiltakozását a nyugatnémet militarizmus felkészítése ellen.

— Tiltakozunk Nyugat-Németország felfegyverzése ellen — írják. — Sokat küzdöttünk, sokat dolgoztunk a felszabadulás után. Sok munkánk fekszik szövetkezetünkben. Nem akarjuk, hogy eddigi eredményeink megsemmisüljenek. Elég volt a nyomorból, a nélkülözésből, dolgozni és nyugodtan, békében élni akarunk! — A párizsi szerződés ratifikálása és Nyugat-Németország felfegyverzése elleni tiltakozásukat fejezik ki leveleikben: Kötő Károly autómotorszerelő, a 91-es Autóközlekedési Vállalat dolgozója, az ebesi Köztársaság tisztelet napjának alkalmából a Hajdú-Bihar megyei Népfőnökség, a Debreceni Dohánybevaló üzem dolgozója, Faragó Lajos, Bartha Árpád, Précz Imre és László Endre, a Textilnagykereskedelmi Vállalat dolgozója.

Most kezdődik a népfőnt-bizottságok igazi munkája

Ülést tartott a Hazafias Népfőnt megyei bizottsága

A Hazafias Népfőnt Hajdú-Bihar megyei bizottsága szombaton délelőtti ülést tartott a megyei tanácsban.

MÁJKUT TIBOR, a népfőnt megyei titkára tartott beszámolót a megalakulás óta végzett munkáról. Kiemelte, elismerésre méltó, lelkiismeretes munkát végeztek a városi és községi népfőnt-bizottságok a tanácsválasztás előkészítése során és a választás napján. A továbbiakban hangsúlyozta:

— Minden állítással, vagy esetleges rossz-híszemű híreszteléssel szemben határozottan kijelentjük, hogy a Hazafias Népfőnt nem a választásra alakult, hanem egy állandóan működő társadalmi bázis, amely a legszélesebb dolgozó tömegeket mozgósítja az előttünk álló feladatok megvalósítására. Ha megnézzük a bizottságok helyi programját, azonnal látjuk, hogy a népfőnt-bizottságok nagy munkája most kezdődik: bizalommal és magabiztossággal haladni a júniusi úton, amely népünk számára jólétet és békét jelent.

Ezután részletesen ismertette azokat a feladatokat, tennivalókat, amelyek megvalósítására a népfőnt-bizottságoknak mozgósítani, szervezni kell a városok, községek lakóit. Ki kell szélesíteni a Hazafias Népfőnt tevékenységét. A parasztságon, középüregyeken, értelmiségieken kívül sokkal jobban be kell vonni a munkásokat. A Hazafias Népfőnt nem paraszti szervezet, hanem az egész népünk átfogó, széleskörű mozgalmat. Feladatunk továbbá megteremteni a helyes kapcsolatot és együttműködést a DISZ, MSZT, békébizottság, TTIT, MNDSZ és más tömegszervezetekkel. Ugyancsak közös feladatként

jelentkezik a haladó történelmi hagyományok ápolása, a nagy nemzeti évfordulók és hazafias ünnepek közös megrendezése, a Hazafias Népfőnt kongresszusa anyagának feldolgozása. Különös gondot kell fordítani, hogy működjenek az olvasóköri és az esti beszélgetéseken túlmúlően gazdasági, politikai, kulturális és egyéb társadalmi problémákat is tárgyaljanak meg. A népfőnt-bizottságok szervezzék majd meg a tanács-tagi beszámolókat, fogadóórákat és nyújtsanak segítséget ahhoz, hogy a tanács-tagok megfelelően tájékozottassák a lakosságot.

A megyei népfőnt-bizottság tagjai felszólalásaikban beszámoltak eddigi munkájukról és elmondották, miben várnak segítséget a községi népfőnt-bizottságok a megyei irodától.

GURBÁN GYÖRGY megyei DISZ titkár javaslatára tiltakozó táviratot fogadott el a megyei népfőnt-bizottság ülése.

— Csatlakozunk a Hazafias Népfőnt Országos Tanácsa és az Országos Béketanács közös felhívásához, és minden erőnket latbavetjük, hogy Hajdú-Bihar megye népet egybekövacsoljuk a függetlenségünk, szabadságunk és nemzeti kultúránk ellen törő német militarizmus felléptetésének megakadályozására. Nem felejtettük el, hogy a német militarizmus már két ízben sodorta háborúba hazánkat, amely számunkra könnyet, gyászt, pusztulást jelentett. A legérőlyesebben tiltakozunk a nyugatnémet hadsereg újrafegyverzése ellen.

BARTHA JÁNOS elnök társzavaival ért véget a Hazafias Népfőnt megyei bizottságának ülése.

MÉSZÉGETÉSSEL HASZNOSÍTJÁK

a nádudvari hatalmas erejű földgázforrást

A nádudvari határban a kövesúttól néhány kilométernyire hatalmas földgázforrás tört fel, mintegy másfél esztendeje. Azóta a részben lefajtott forrás biztosító szelepen át állandóan ég, mint óriási örökfáklya a rettentés nyomású földgázforrás. Többben gondolkodtak már azon, hogyan lehetne hasznosítani ezt a nagy értéket jelentő földgázforrást. Voltak, akik gyárat kívántak telepíteni a földgázforrás mellé, hogy annak hatalmas energiájával tartásuk üzemben a gyárat. A terv megvalósításához azonban nagyobb előkészület és nagyobb beruházás szükséges.

Sokkal kézzelfoghatóbb és gyorsabban megvalósítható az az elgondolás, amely Sinka Jánostól, a Tatarozó és Építő Vállalat főmérnökétől indult ki. Az ő elgondolása a következő: a vállalatnak igen nagy mennyiségű mészre van szüksége, hogy az építkezések zavartalanlansága biztosítható legyen. Sajnos a mészellátás azonban nem zavartalan. Előfordult többször, hogy építkezéseknél szünetelt a munka — mészhiány miatt. Az a mészmeny-

nyiség, amit állami kiutalás-ként kap a vállalat, a szükségletnek csak 30 százalékát fedezi. A vállalat jelenleg is magánvállalkozóktól szerzi be a mészét, 76 forintos áron, mert az állami 29 forint 30 filléres mészből nem kap eleget ahhoz, hogy az építkezéseit folytatni tudja.

Sinka János főmérnök a nyáron Borsodban járt, ahol megismerkedett a mészégetéssel. Tárgyalta a borsodi tanácsvállalatokkal is, ahol igen nagy örömmel fogadták a mészke-iránti érdeklődését. Adnak mészkevet amennyi csak kell. Az ingyenes energia pedig a mészégetéshez itt van Nádudvaron. Lobog a semmibe, pazarlóan felhasználatlanul a kincset érő energia.

Sinka János főmérnök a földgáz hasznosításával kapcsolatban így nyilatkozott: A vállalatnak mészre van szüksége. Mészkevet tudunk szerezni, a mészégetéshez szükséges energiáról sem kell gondoskodni, nem kell sem fát, sem szenet erre a célra felhasználni. Itt van a nádudvari földgázforrás. Én úgy tervezem, hogy

építünk három egybekapcsolt mészégető-kemenetű a földgázforrás mellé, csöveken bevezetjük a földgáz a mészégető kemencék égetőterébe. Egy kemencébe három nap alatt 300 mázsa mész tudunk égetni a földgáz-energiának felhasználásával. A három kemencében tehát három nap alatt már 900 mázsa mész tudunk termelni. Ez a mennyiség már fedezné a Vállalat mészszükségletét. Felmerül egy probléma, a szállítási kérdés. Itt figyelembe kell venni, hogy a mészét eddig is szállítani kellett. Most nem mészét szállítanak, hanem mészkevet szállítanak majd. Itt állítjuk elő Hajdú-Biharban a mészét és megtakarítunk rengeteg fát, vagy szenet, amit másutt használtak fel addig a mészégetéshez. Nemzetgazdasági szempontból tehát nagy megtakarítást jelent a földgáznak ilyen formában való hasznosítása. Egyedüli nehézség még, annak a néhány kilométeres kövesútnak a hiánya, ami a földgázforrásnál épülő mészégető kemencékhez való csatlakozáshoz szükséges.

Jutalmazták a jó munkát a hajdúdorogi Rákosi termelőszövetkezetben

A hajdúdorogi Rákosi termelőszövetkezetben jutalmazták az éven belül a legtöbb termelőket. Kedvet adtak ezzel, hogy jövőre is a nemes versengés eredményeként gazdag termést takarítsanak be, s emelkedjen jövedelmük.

Papp Antal, a szövetkezet elnöke zárszámadási beszámolójában felsorolta mindazokat, akik jó munkájukkal emelték a termelőszövetkezet bevételét, de ugyanakkor saját jövedelmüket

is fokozták. Elmondotta az elnök, hogy kukoricából 3711 négyzetöglöt adtak egy tagra, munkára átadva. Ezen a területen 48 mázsa kellett terv szerinti termelni. Lakatos Antal a részére kijelölt területen 84 mázsa 66 kilogramm tengeri termelt. Terven felül tehát 36 mázsa 66 kilogrammot, s ennek 25 százalékát, 616 kilogramm tengerit jutalmul kapott munkáegységén felül.

Balogh Mátyás is jól dolgozott. Terven felül 24 mázsa 90 kilogramm tengeri termelt, Oroz János 35 mázával többet, mint ahogy az művelési területére elő volt írva. Molnár István, Tóth Mihály, id. Csongár József és Sándor, Veress György, Farkas Pál, Kiss Mihályné is bebizonyították, hogy érdemes jól gondját viselni a tengerinek, mert a terméshozamok emelésével saját jövedelmüket is fokozták.

Ünnepélyesen leleplezték a mártírhalált halt építőmunkások emléktábláját

Szombaton délután az Építők és Faipari Dolgozók Szakszervezetének székházában ünnepélyesen leleplezték azt az emléktáblát, amelyre a fasiszták által elhurcolt és kegyetlenül elpusztított hős építőipari munkások nevét vésték be. A márványtáblán aranybetűs felirat hirdeti: „Büszkén gondolunk rátok építő- és fém munkások mártírok. Harcos emlékeitekből erőt merített a boldog világ építéséhez.” Az ünnepségen megjelent Apró Antal, a minisztertanács elnökhelyettese, Rónai Sándor, az országgyűlés elnöke. Brutyó János

és Kilián József építészeti miniszterhelyettesek, Prieszol József közlekedés és postaiügyi miniszterhelyettes, Reszegi Ferenc, az építőanyagipari dolgozók szakszervezetének elnöke. Fodor Gyula egykori építőmunkás, a mártírhalált haltak barcostársa, az Országos Nyugdíjintézet elnöke mondott emlékbeszédet. Az emléktáblát Mendly Lajos, az Építő- és Faipari Dolgozók Szakszervezetének titkára leleplezte le, miközben a szakszervezet központi énekara régi mozgalmi dalokat énekelt.

Nagyfokú hanyagság

a Keletmagyarországi Golyóscsapágygyár épületeinél

A kapus minden igazolás nélkül beengedett, a nemrég leállt nagy építkezés színhelyére. A félig kész műhelyek és csarnokok között aztán szabad volt az útunk. Odamentünk, ahová ép kedvünk tartotta, egy teremtet lélek sem szűrt hozzánk. A szállítók és a fuvarosok saját munkájukkal voltak elfoglalva, az építésvezető és társai pedig bent ültek a kellemesen fűtött irodákban. Megvallva: rendet, a tárolt építőanyag gondos megővését várjuk a Keletmagyarországi Golyóscsapágygyár épületeinél. Sajnos ennek az ellenkezőjét tapasztaltuk. Már a bejáratnál nem messze, közvetlen a szekérút közepén

ROZSDÁSODÓ ASZTALI TÜZHELY

Két plattja a homokba taposba, a teteje leválva. Talán valami helyiség fűtésére használhatták valamikor, de most senki sem tudja, miért van ott. Még azt sem tudják, ki a tulajdonosa. Csak hever, felborítva, veri az eső, rozsdásodik.

Alig megyünk néhány lépést, megint egy regiment kályha. Lehet vagy harminc darab: kicsik és nagyok, vegyesen. Egy részük a félig nyitott fedél alatt, a többiek csak úgy csupaszon a szabadban. Nem jó még nézni sem! Legtöbbnek hiányzik a teteje, soknak a lába törött el. Tűzlás nélkül mondhatjuk, jó lenne ezekből néhány darab a 31/4 Építőipari Vállalat többi építkezés-helyein. De most nincs rájuk gond, itt hevernek, mintha pusztulásra ítélték volna. Szánalmas és nagyon elgondolkodtató kép... Tovább megyünk, a nagy csarnok táján, a kovácsműhely felállított főtartóoszlopainak közvetlen szomszédságában kisvasuti sínek és talpfák vonják magukra a figyelmet.

ÖSSZE-VISSZA DOBÁLVA, A LEGNAGYOBB RENDELÉNSÉGBEN

Talán vihar járt itt? Mindössze két ór van (!) a hatalmas telepen. — az egyik azokból is a kapus. — A tolvajlás így bizony sürűn előfordul. Persze a kínálkozó alkalom, a nemtörődomség elősegíti. Ahelyett, hogy a síneket, talpfákat, nádpadiókat stb. összeraknák, szétszórva, gazdátlanul, őrizetlenül hagyják. Az építkezés területén találtak belőlük kisebb nagyobb csomókat.

Jóformán még fel sem jegyeztük ezt, máris újabb bosszantó látvány. Földredobálva hatalmas köteggel előregyártott elemekhez szükséges vasbetongerendák, aztán félbebe taposva vaskapcsok, kitéve a rongálásnak és az esőnek, értékes felvonómotorok, számszámra alátétek és ki győzné mindet felsorolni.

CSAK VASBETON GERENDÁKBÓL LEGALÁB 400 MÁZSA HEVER

Értékesítenél, már több mint egy éve. Waldhauser György építésvezető azt mondja, hogy ez a Görldülcsapágygyár beruházási csoportjának tulajdona. Mi el is hisszük neki — de az a bosszantó, hogy ezekkel az értékekkel senki sem törődik! Tíz- és száz-

ezek fecsérlődnek így el, hanyagságból és tegyük hozzá bünyös mulasztásból, aminek értékét a munkások és dolgozó parasztok bizony nehéz munkával teremtették elő! Tűrhetetlen, hogy különböző sovány indokokra (nincs a rendelkezésre pénz, stb.) fontos népgazdasági javak kallódnak és pusztuljanak a Keletmagyarországi Golyóscsapágygyár épületeinél. Államunk milliókat költött erre a létesítményre — 1 millió 700.000 forintot költségkeretben, most is folyik a főtartók és a felső szerkezeti részek megerősítése — nem nézhetjük hát tétlenül a mostani abnormális helyzetet.

RENDET KÖVETELÜNK ÉS SZIGORU FELELŐSSÉGVONÁST!

Állapítsák meg ki a ludas, a hanyag karbantartásért, a jelenlegi rendtelenségért? A beruházási csoport, vagy a 31/4? Nem hunyhunyhatsz szemet a Szabadság-úti nemtörődomség és kirívó gondatlanság felett. Intézkedést követelünk a rendellenességek megszüntetésére!

Kovács T.

Irodalmi kör alakult Berettyóújfaluban

A napokban alakult meg Berettyóújfaluban a „Bessenyei György Irodalmi Kör”. Az irodalmi kör tagjai az irodalomtanárokon, diákokon kívül fizikai dolgozók is. A kör tagjai széleskörű programot tűztek maguk elé. Foglalkoznak a helyi irodalommal — mesék, mondák, dalok, énekek —, irodalomtörténeti előadásokat tartanak, s irodalmi esteket rendeznek. Nagy gondot fordítanak a fiatal írók nevelésére is. Az irodalmi kör vezetője Sütő Sándor gimnáziumi tanár.

Dr. Sándor Mihályné kultúrotthon igazgató Berettyóújfalun.

Egészségházat avattak Hajdúszoboszlón

Az elmúlt napokban avatták fel Hajdúszoboszlón a régi bírósági épületből létesített egészségházat. Az egészségház átadásával a fürdőváros lakosságának régi kívánsága teljesült. A Hazafront Népfőnökségének az egészségházat már át is adták rendeltetésének, ahol elhelyezik a tüdőgondozót, a nő- és nemibeteg gondozót, a sport és egészségügyi intézetet, ezenkívül anya- és csecsemőszolgálatot tartanak. Itt lesz a központi orvosi rendelő is.

Nagy Péter Hajdúszoboszlón.

LEGÚJABB SPORTHÍR

A Skóciában szerepelt magyar labdarúgó válogatottak pénteken este indultak Glasgowból és a késő esti órákban érkeztek meg Londonba. Szálláshelyük Hyde-park melletti Hotel Palace-ban van. Itt találkoztak azokkal a játékosokkal, akik — mivel nem a Bp. Honvéd és nem a Bp. Vörös Lobogó tagjai — már hazafelé indultak. Az eredeti tervtől eltérően azonban Londonban kellett maradniuk, mert nem kapták meg a francia átutazó vízumot így az egész magyar sportkultúrát együtt tér majd vissza Budapestre a jövő hét végén. Szombaton délelőtt a Honvéd és a Vörös Lobogó játékosok — akik Budapestről szerdán indultak el — ugyancsak megérkeztek Londonba.

V. M. Molotov beszédeit mondott a szovjet-francia szövetségi és kölcsönös segélynyújtási szerződés 10. évfordulója alkalmából

A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége és a Francia Köztársaság között megkötött szövetségi és kölcsönös segélynyújtási szerződés aláírásának 10. évfordulója alkalmából a Szakszervezetek Házának oszlopcsarnokában december 10-én tartott ülésen N. M. Svernyuk elvtárs megnyitotta szavai után Molotov elvtárs mondott hosszabb beszédet, amelyben többek között hangsúlyozta, hogy a német militarizmus feltámasztásához vezető párizsi egyezmények ratifikálása olyan intézkedésekre kényszerítette a Szovjetuniót és más béke-

szerető országokat, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy az agresszív államoknak a béke fenntartását veszélyeztető növekvő fegyveres erejével nem kevésbé hatalmas erőt és azt a készségeket helyezték szembe, hogy mindvégig megvédik a békét. (Viharos, hosszantartó taps.)

Megfeszített munkánkkal, lakadatlannal erőfeszítéseinkkel, harcunkkal, a többi néppel együtt megvédjük a békét, megvédjük jogos, igazságos ügyünket. (Viharos ünneplésbe átmenő, hosszantartó taps. Mindenki felül.)

A francia nemzetgyűlés bizalmat szavazott a Mendés-France kormányának az északafrikai kérdésben

Mint az „AFP” jelenti, a francia nemzetgyűlés szombatra virradó éjjel 294 szavazattal 265 ellenében elfogadta Mailhe képviselő napirendi indítványát, amely bizalmat szavaz a kormányának az északafrikai politikában.

Antonin Novotny kitüntetésé

Antonin Zapotocky, a Csehszlovák Köztársaság elnöke a kormány javaslatára a „Szocialista haza építésének érdemrendjét” adományozta Antonin Novotny-nak, a Csehszlovák Kommunista Párt Központi Bizottsága

első titkárának 50. születésnapja alkalmából, a szocializmus építésében szerzett érdemeiért.

Zapotocky elnök a kitüntetést pénteken nyújtotta át Antonin Novotny-nak a kormány több tagjának jelenlétében.

U Nu burmai miniszterelnök búcsúvacsorája Pekingben

U Nu burmai miniszterelnök és felesége pénteken este búcsúvacsorát adott Pekingben, amelyen több mint 800 meghívott vendég vett részt. Ott volt a többi között Csu Te, a Kínai Népköztársaság alelnöke, Liu Sao-csi, az országos népi gyűlés elnökségének elnöke, Csu En-laj, az államtanács elnöke és a Kínai Népköztársaság po-

litikai életének más kiemelkedő személyiségei.

Vacsora után U Nu burmai miniszterelnök pohárköszöntőt mondott Mao Ce-tung elnök egészségére. Csu En-laj, az államtanács elnöke pedig Ba U-t, a Burmai Unió elnökét köszöntötte fel. A vacsora a legbarátságos szívélyesség légkörében folyt le.

NEMZETKÖZI SZEMLE

gyakorol a kisebb nyugati országokra is, azok részvételének megakadályozása érdekében.

A szovjet jegyzék felemelte a hangját a párizsi egyezményeket jellemző csödpolitika ellen, amely „oda vezet, hogy Nyugat-Németország militarista állammá válik, ennek összes veszélyes következményeivel, nem is szólva arról, hogy az újrafegyverzés lehetetlenné teszi Nyugat-Németország és a békeszerető Német Demokratikus Köztársaság egyesülését egyéges államban.”

A helyzet változása után a szovjet kormány rámutat arra, hogy miután a nyugati hatalmak csak szavakban emlegetik a béke megvalósítását, de tetteikkel nem segítik ezt elő, „a Szovjetunió és más békeszerető országok kénytelenek késedelem nélkül minden szükséges intézkedést megtenni annak érdekében, hogy a béke fenntartását veszélyeztető agresszív államok növekvő fegyveres erőivel szembehelyezzenek egy nemkevesebb hatalmas erőt önmaguk valamint a béke védelmére. „A jegyzék egyben félreérthetetlenül leszögezi, hogy a német militarizálást szentesítő párizsi egyezmények ratifikálása tárgyalanná teszi a német kérdéssről folyó négyhatalmi tárgyalásokat és kizárja a megegyezés lehetőségét ebben a kérdésben.

Az új szovjet jegyzék — amelyhez mellékletként csatolták a moszkvai értekezlet deklarációját is — ismét feltárja a világ népeit előtt, melyek azok az országok, amelyek valóban ösztönzik kívánják a béke megvédését.

Kormányváltás Japánban

December 6-án a japán kormánypalota miniszterelnöki szobájának párnázott ajtajáról hosz-

amerikai orientációja volt, amely a költségtetés hetven százalékát felemésztő hadikiadásoktól a kínai piac önkéntes bojkottálásáig minden tekintetben egyre súlyosabb helyzetbe taszította a lakosságot. A japán nép fokozta harci akcióit s az sem véletlen, hogy a kormányválság eseményeit 1 millió 800.000 közalkalmazotti sztrájkjának akkordjái kísérték.

A Jozsida-kormány uralmon maradásának végül már semmiféle alapja nem volt s éppen a bizalmi kérdés parlamenti fellevezésével akarták megadni a keyverlemzőfést a kabinetnek. Jozsida hatodikán bejelentette, hogy lemond. A jobboldali és baloldali szocialista párt, amely a bizalmi kérdést felvetette — egyben azt is követelte, hogy osszlassák fel a parlamentet s tűzzenek ki új választásokat. Ehhez azonban már semmiféle burzsoá köröknek sem fűlt a foguk, mert a tömeghangulat azt mutatja, hogy új választások a haladó erők pártjának megerősödésére vezetnének, így hát a demokratikus párt sűrűn előterjesztette saját miniszterelnökjelöltjét Icsiro Hatojama személyében, s ezt a javaslatot a parlament elég tekintélyes szavazattöbbséggel elfogadta. Meg kell jegyezni, hogy a baloldali szocialista párt is támogatta Hatojama megválasztását, de csupán azzal a feltétellel, ha az új kormány ideiglenes jellegű lesz és rövidesen sor kerül a parlament újjáválasztására.

A legutóbbi jelentések arról tanuskodnak, hogy bár a reakciós pártok szerették volna a parlament feloszlását elkerülni — s e tekintetben nem is volt köztük ellentét — az alulról jövő nyomás erősebbnek bizonyult. Hatojama pénteken kénytelen volt beleegyezni abba, hogy 1955 márciusára új választásokat írjanak ki. Ez pedig a tömegek győzelmét jelenti.

Este hellel... kor kilé... nyomass... megcsilla... első lépé... visszame... a kabató... tam a V...

Az kereszt... zaja surr... kapott o... lyes szö... oket, m... Milyen... másik h... a tiszta... félig beh... zójázzel... tanórnél... valaki f... Megy m... dónkbe... röt von... merselől... esekben

Közbe... tam, Ma... ába bu... méregett... tom, hog... hosszan... későnjár... kor látta... a cudar... megbírló... adásul sz... nál gyó... szám is... esk ide...

De ne... sünk meg... is meg k... rozast let... idót nyel... uti időt... ról szó s... mában k... dja át n... dig, m... em? Hát... kedést all... majd új... vagnak... is van ka... bevezetés... nézni. Ne...

De ma... utca, há... erőszak... ljedteben... eshet és... chát, ha... nem vag... sem. Egy...

Eh, e... asszony... babát és... lyik ism... tozatban... esti „ka... az eshet... az út. É... asszony... cút, a te... lán meg... azonban... fáradtá... rest. Tel... takargató... mekét a...

Eköz... jára érti... segíteni... re tizféle... csöndben... mögött.

Leho... szor bizo... egymásh... rünk len... hiszi el,

ancia
ödés

nyelkek el-
nyoz az
a béke
zető nő-
el nem ke-
és azt a
szembe-
edik a be-
tartó taps.)

lékel, lan-
kékel, har-
pal együtt
megvédjük
ket. (Viha-
), hosszan-
félül.)

rott
ördésben

nyvat, amely
nyáynak ez
m.

életésnapja
zmus építé-
ért.

kitüntetést
Antonin
y több tar-

kiemelkedő

burmai mi-
zontót mon-
ők egészsé-
államtanács
a Burmai
főtte fel. A
s szívélyes-
le.

volt, amely
százalékát
soktól a kí-
pjkottalásáig
egyre súlyo-
ta a lakos-
okozta harci
len, hogy a
nyeit 1 mil-
szóit szátrák-
ték.

y uralmon
nár semmi-
s éppen a
menti felve-
dni a kegye-
nek, amikor
bejelentette,
bboldali és
párt, amely
vitetette —
lte, hogy sz-
tetet s füzze-
okat. Ehhez
fele burzoá
foguk, mert
z mutatja.
haladó erők
ödésére ve-
demokrata
esztette sa-
öltjét Icsiro
pen, s ezt a
nt elég te-
bséggel el-
gyezni, hogy
a párt is tá-
megválasztá-
a feltétellel.
eiglenes jel-
len sor kerül
szására.

tések arról
bár a reak-
volna a par-
elkerülési —
s volt közülük
jövő nyomás

Hatojama
volt bele-
1955. már-
kat irjanak
ek győzelmét

Nem mectem megszólítani...

Este fél 9 körül lehetett az idő. Nyirkos le-
helteti novemberi szél csapott az arcomba, ami-
kor kiléptem az utcára. Eső nem esett, de a
nyomasztó őszi köd megfényesítette a járdát,
megcsillogtatta a villanyfényt az utcakövön. Az
első lépésnél arra gondoltam, hogy jó lenne
visszamenni salért, aztán inkább összébbhúztam
a kabátgallért, és szelnek döntöttesttel elindul-
tam a Vörös Hadsereg útja felé.

Az egyik ház ablakának törött üvegén
keresztül csunya káromkodás, szitkozódás rekedt
zaja surrant bele az önszínű estébe. A szél bele-
kapott az ormótna, darabos hangokba, szesz-
es szárnyaira dobta és addig tépte, cibálta
oket, míg értelmetlen mormogássá nem váltak.
Milyen érdekes is az élet. Itt szitkozódnak, a
másik házban talán fiatal pár örül a mának,
a tiszta boldogságnak, és ott a tulsó oldalon, a
félig behajtott ablaktáblák mögött mások keserű
szájzettel egy eltékozolt élet szomorú emlékein
tanúdnak. De az élet azért nem áll meg, mert
valaki felsóhajt, hogy hej, ha újra kezdetne.
Még minden a maga rendjén tovább, a szél tü-
dönkbe préseli a lélegzést, a köd nedves taka-
rót von a házak tetéjére, és míg az emberek
méglednek, örülnek, szomorkodnak, zajban és
csendben egyaránt múlik az élet.

Közben már vagy a századik lépésnél tartot-
tam. Magamban a filozófus kölcsönként palást-
ába burkolózva rendeztem, süllyk szerint
mérgettem a gondolatokat, és észre sem vet-
tem, hogy utólrtem egy járőrelőt, az utca egész
hosszán, rajtam kívül az egyetlen. Nő volt a
későjáró, s amint egészen megközelítettem, ak-
kor láttam, hogy gyereket visz a karján. Lbben
a cudar szélben még a férfinek is éppen elég
megbirkózni az idővel, hát még a nőnek, aki rá-
adásul gyereket is cipel. A gondolat önkéntel-
nül szavakba akart formálódni bennem, már a
szám is nyitottam, hogy majd én segítek, adja
csak ide azt a csöppseget.

De nem, nem olyan egyszerű dolog ez, áll-
sunk meg egy pillanatra. Az illyesmit háromszor
is meg kell gondolni, mielőtt a hirtelen elhatá-
rozást tett követné. Lelassítottam lépteimet, hogy
időt nyerjek, mert azt szokták mondani, hogy
aki időt nyer, az csatát nyer. Persze itt csata-
ról szó sincsen, csupán arról, hogy milyen for-
mában kerjsem meg ezt a fiatalasszonyt, hogy
adja át nekem a gyermeket, majd én viszem ad-
dig, míg közös az útunk. De hát, hogy is kez-
djem? Hátha tolokodásnak veszi és csupán ismer-
kedési alkalmat lát a szivesség mögött. Nem baj,
majd úgy kezdem a társalgást, hogy nős ember
vagyok, nagyon szeretem a gyermekeket, nekem
is van kettő, egy kislány, meg egy kisfiú. Ilyen
bevezetés után biztosan nem fog csavargónak
nézni. Nos, rajta!

De megálljunk. Barátságatlan, néptelen az
utca, hátha megijed tőlem. Hátha azt hiszi, hogy
erőszakkal el akarom tole venni a gyermeket.
Jedtében esetleg el kezd futni, megbotolhat, el-
eshet és máris kész a nagy baj. Legokosabb lesz
hát, ha odalépek hozzá és megmondom, hogy
nem vagyok rabló, se tolvaj, de még csak csibész
sem. Egyszerű hétköznapi ember vagyok és...

Eh, ez sem jó. Tegyük fel, hogy a fiatal-
asszony elfogadja a segítségemet, átadja a kis-
babát és közben véletlenül belénkötlik valame-
lyik ismerősöm. Holnap már legalább tízféle vál-
tozatban hallanám az érdekes mesét saját késő
esti „kalandomról”. És míg így talogattam
az eshetőségeket, ismét száz lépéssel megrövidült
az út. Eppen lámpa alá értünk, én közvetlen az
asszony mellé csatlakoztam, hogy lássam az ar-
cát, a tekintetét. Egy kérő pillantás részéről ta-
lán megkönnyítette volna a dolgot. Az asszony
azonban nem nézett rám, egészen fiatal, kissé
fáradtnak látszó arca nem árult el segítségké-
rést. Teljes figyelmét arra összpontosította, hogy
takargató karjaival minél jobban megvédje gyer-
mekét a szembefújó szélről.

Eközben már majdnem a Vörös Hadsereg út-
jára értünk. És én tehetetlenül, tudatomban a
segíteni akarás sürgető gondolatával, de egyszer-
re tízféle gátló körülménytől is visszarettenve,
csöndben, szótlannul baktattam a fiatalasszony
mögött. Nem mertem megszólítani őt, nem mer-
tem felajánlani segítségemet, pedig nagyon rá
lett volna szorítva. Miért hallgattam, miért nem
nyitottam szóra a számat? Talán mert bátortalan
voltam. És honnan fakadt ez a bátortalság?

Lehet, éppen onnan, hogy az emberek sok-
szor bizony álnokok, képmutatók, nem őszinték
egymáshoz. És ha egyszer igazán őszinték aka-
runk lenni, akkor félünk, hogy a másik nem
hiszi el.
VARGA BENEDEK

Debrecen dolgozói készülnek a december 21-i ünnepi felvonulásra

December 21-én, az Ideiglenes Nemzetgyűlés összeülésének tízéves évfordulóján, az országgyűlés Debrecenben tart ülést. A szabadságtörvények évi városában a nagy napot méltóképpen ünneplik meg a város dolgozói. Erte az alkalomra a Kossuth lak- helyeül szolgált ősi debreceni város háza, a történelmet idéző debreceni nagytemplom, a több mint négyszázéves református kollé- gium új köntöst ölt. A debreceni dolgozók Jelkes munkaverseny- nyel köszöntik a debreceni országgyűlést, de kifejezést adnak lel- kesedésüknek azzal is, hogy december 21-én este ünnepi felvonu- lást tartanak.

A felvonulás ötezer résztvevője közé azok kerülnek, akik munkájukkal érdemessé válnak erre a megtiszteltetésre. A zász- lókkal, lampionokkal, fáklyákkal felvonuló debreceni dolgozók me- netét olyan csoport nyitja meg, amely valamennyi ország zászla- ját lobogtatja. A csoportot a Járóműjavító dolgozóinak menete követi. Azért haladnak a „vagonyjárók” a menet élén, mert en- nek a debreceni üzemnek a dolgozói biztos támasz voltak a munkásmegmozdulásokban, a felszabadult Debrecenben már 1944 végén — elsőnek a debreceni üzemek közül — itt kezdődött meg a termelő munka és a felszabadult országországba hazatérő Rákosi Mátyás hazai földön ennek az üzemnek munkásai előtt mondott beszédet. A Járóműjavítót követik majd a többi üzemek dolgo- zói — a Hajdúsági Gyógyszergyár, Gördülőcsapágygyár, Ruha- gyár, Orvosi Műszergyár stb. — aztán építőmunkások, az egye- tem és az iskolák legjobbjai. A hatalmas transzparenseket már készítik. A 61-es Építőipari Trósztdolgozói olyan táblát készí- tenek, amelynek egyik oldalán a háborús pusztítást, a másik olda- lán a békés építést fejezik ki a képek. Egy másik táblán SS-ka- tonát mintáznak meg a maga igazában, brutalitásával. Ezzel a két táblával vonulnak fel a bérházakat, új családi otthonokat, nagy középületeket létesítő debreceni építő ipari dolgozók s fel- vonulásokban ezzel adnak tiltakozásuknak kifejezést a nyugatné- met felgyűverés ellen.

A december 21-i ünnepségekre Debrecenbe érkezőket a nagy- állomás előtti Petőfi-terén az építőmunkások hatalmas táblája fogad- ja majd. Azt mintázták meg ezen a táblán, hogy a felszabadulás tíz éve alatt a debreceni építőmunkások milyen építkezéseket végez- tek a történelmi nevezetességű városban.

ÚJ KÖNTÖSBE ÖLTÖZIK

az országgyűlés tiszteletére az Arany Bika

Az Ideiglenes Nemzetgyűlés tízéves évfordulójára az Arany Bika is új köntösbe öltözik. Mintegy két hete folyik már a re- noválás, a mesterek kezényomán újjá varázsolják a kissé elhanya- golt Arany Bikát.

A debreceniek nem ismernek rá az egyes termekre, ha rendbe- hozás után újra betérnek, mert oly nagy lesz a változás. Az ugy- nevezett Népbüfé itt már nem, nyitja meg többé kapuit. Helyette egy tágas, minden igényt kielégítő első osztályú eszpresszó-cuk- rászdá nyílik. Ez tulajdonképpen egy tereméből áll majd, de mégis három részre oszlik. Középen helyezik el az eszpresszót és cuk- rászdát, míg jobb és baloldalon kényelmes és izléses berendezés várja az úgynevezett „ülő” vendégeket. A frissen festett meny- zetről eperszínű flamand kerámia-csillár ontja a fényt.

A sarki étteremben is nagy munka folyik. Itt is festenek, má- zolnak a szakemberek, dolgozik a villanyszerelő. Ebben a terem- ben antik, kovácsoltvas csillárokat, falikarokat helyeznek el, s egy későbbi terv szerint — Ady Endre kedvelt helyén — Ady- sarkot létesítenek.

Az étteremből az összekötő ajtón a konyhába jutunk. Új, megváltozott kép fogad bennünket. A falakat fehér cseme be- ritja, rendbehozták a gidres-gödörös kövezetet, azaz újonnan bur- kolták — itt már jobb, kényelmesebb lesz a munka.

A Bocskay-terem egyik díszle sz az Arany Bikának. Ebben a teremben is flamand kerámia-csillárokat, falikarokat helyeznek el, de hogy az összhang még kellemesebb legyen — a terem szin- tónusának megfelelő vázák, hamutartók kerülnek az asztalokra. A vázák és hamutartók tervezésével Debisevszky pesti kerámia iparművészt bízták meg.

A „fehér szalon” jellegzetes „égbolt”-ját a mesteremberek is- mét rendbehozták. Új „csillagokkal” — villanygökökkel — látják el. Nemcsak a termek öltönek új színt, nemcsak ezek vetik le a ré- gi „ruhát”, hanem új színt kapott a szálloda bejárata, a hatal- mas tölgyfa-kapu is. Akik régebben látták, ma már alig ismernek rá, mert a régi, igen régi „patinától” megtisztították s visszanyerte eredeti színét. Ha kint, az Arany Bika frontján alaposan körülné- zünk, akkor feltűnnek a most elhelyezett karilámpák, a terrasz fehér gömblámpák, amelyek kellemes fényvel veszik körül az Arany Bika eddig sötéte burkolt épületömböjét.

Lóránt István, a budapesti Astória szálló igazgatója, Réder György és Szabados László elvtársak irányítják az Arany Bika tatarozási munkálatait. Figyelmüket a legcsekélyebb apróság sem kerüli el. A szálloda minden szögletébe betekintenek, minden ki- rívó hibát rendbehoznak. Irányításuk mellett hozták rendbe az Arany Bika épületében lévő Közponi Kultúrtermet is. A kultúr- teremhez vezető lépcső két oldalán a ballusztér-korlát babáit újra fényezték, a nagyterem és a körbefutó folyosó parkettjét fel- gyalulták, felkefélétek, — új, kellemes külsőt kapott ez a terem is.

Az Arany Bika — ez az igen régi épület — új köntösbe öl- tözve köszönti az ünnepi országgyűlést december 21-én.

Télen is építik a Keleti Főcsatornát

Tiszaelőkől Hajdúszoboszlóig a Keleti Főcsatorna medrében már ott van a Tisza vize. A Főcsatornán most a kotrógépek által ki- emelt földréteg egyengetését végzik, azonkívül épülnek a hidak és a főcsatornából nyugat felé kiágazó mellékcsatornák. Eddig há- rom hidat adtak át rendeltetésének, négy hidat pedig a jövő év első felében. Jól halad a munka a Budapest—Debrecen közötti első felében. Jól halad a munka a Budapest—Debrecen közötti második felében, ahol az állványozást végzik. A hidépíté- sémuton épülő hídnál, ahol az állványozást végzik. A hidépíté- sek csakúgy mint a mellékcsatornák készítését egész télen át vég- zik. Hajdúszoboszlótól egészen Nádudvarig építenek ki mellékcsa- tornákat, ezeknek munkája most is teljes ütemmel folyik. A hi- tornákat, ezeknek munkája most is teljes ütemmel folyik. A hi- dak téli építéséhez már beszerették a kazánokat és a nádpallókat — s ha hidegebbre fordul az idő, akkor nádpallók védelmével, gőz segítségével a legnagyobb hidegben is végezhetik a hidak beto- nozását.

FÉLTEM A VILÁGOT

Féltem a világot ma már,
féltem az életet nagyon,
hogy egyszer majd az örület,
hidrogénbomba és atom
a bolygók útját szétöri,
mint szél a viráglevelet,
s vergődő értelmükkel itt
meghalnak mind az emberek.

Féltem a világot ma már,
az ezer fényű csillagot,
mely ma még törvényben rohan
és violás tűzben ragyog,
de lehet, hogy az örület
holnap talán útját szegi,
s az űrben kavargja a szél
a tört csillagok ezreit.

Féltem a világot ma már,
az értelmet, a logikát,
hogy üszökké és hamuvá
olvad a tűzben a virág,
hogy egyszer egy torz villanás
megfejtíti az eget,
s pernyeként peregnék alá
a végtelen csillag jegyek.

Féltem a világot ma már,
hogy nem nyílhaj majd szerelem,
féltem a könnyesepp titkait
az asszony, s leány szemeken,
a fűszálak árnyékait
az őszi árokpartokon,
az értelmet, mely felragyog
az emberen, az arokon.

Féltem? hát félteni szabad,
de félni sohasem lehet!
A kezünkben az ég, a föld,
s a szívünkben is, emberek,
markunkban él itt a világ,
a hidrogén és az atom,
mi vagyunk földön és egen
az igazság, a hatalom.

S bár bolygók és csillag jegyek
árnyában élünk, nem lehet,
hogy szívünk, vágyunk és karunk
megdermeszkék a fegyverek,
s hiába mereszli rogyk
forgó szemét az örület,
állunk a világ örhelyén,
s megfojtunk minden vad tüzet.

BODA ISTVÁN.

Túl a Tiszán

Végre — sóhajtottam fel, mikor a kezünkbe
vesszük a debreceni és a tiszántúli írók,
költők első kötetét. Nemcsak az önálló kötet örö-
me sóhajt bennünk, hanem az is, hogy ennyi ké-
rés, verekedés, óhaj, igény után Debrecen isme-
r adhat ki könyveket, megkapta könyvkiadói jogát.

Túl a Tiszán — ez a kötet címe, s az Alföldi
könyvkiadó kiadásában jelent meg. Szemre is
szép a kötet, s az olvasók tartalmában sem fog-
nak csalódni. Régi nevek csengését tanulják
újra, új nevek: garmadával ismerkednek, s régi
és új írók ízeit, zamatát szeretik majd meg a
kötetben.

Csokonaival kezdődik a sor, és egészen Raikó
Józsefíg tart, a legfiatalabb tiszántúli
íróig, aki jelenleg még gimnáziumi tanuló Nyir-
egyházán. Ebben a több mint évszázadnyi szé-
lességben olyan nevekkel találkozunk, mint Fa-
zekas Mihály, Móricz Zsigmond, Tóth Árpád,
Veres Péter és Szabó Pál. De ott vannak a leg-
újabb nevek is. Fábán Sándor, Kiss Tamás,
Nagy János, Danyi Gyula, Kiss Antal, Bihar
Sándor, Taar Ferenc és még sokan, akik most
kikeményedő hangjukkal viszik tovább a debre-
ceni, a tiszántúli írók örökségét.

Túl a Tiszán. Csupa szín és gazdagság a kö-
tet, csupa olyan írónak az írása, akit a Tiszántúli
népe formált íróvá. Írásaikban mindig ez izzik,
gondolataik mindig a nép vággyát érnek, s a
kötet így váltik többé, mint tiszántúli íróskölk.
Ezek az írók túlnőnek a tiszántúli határokon,
az ország gondját, vágyát, baját moccanják ver-
sekben, regényekben, novelláikban.

A jövő héten már az olvasók, írásszerelő
emberek is kézbe vehetik a Túl a Tiszán
című antológiát. A könyvkereskedők rövidesen
megkezdik az árusítást, s Karácsonyi ajándék-
nak is szép lesz ez az első kötet, amit végre
ismét debreceni könyvkiadó kiállításában kap-
hatunk.
(b)

Váljon közügyé, nemzeti ügyé ifjúságunk nevelésének ügye!

Olyan legyen a DISZ, hogy kielégítse a fiatalok igényeit

Gurbán György nyilatkozata

A Hazafias Népfőnt Országos Kongresszusának felhívásában többek között ez áll: „Váljon közügyé, nemzeti ügyé ifjúságunk nevelésének ügye.” Az elmúlt hetekben valóban sok olyan szó esik ifjúságunk életéről, a DISZ szervezetek munkájáról, neves írók, költők mondják el véleményüket, és széleskörű vita bontakozik ki ifjúságunk nevelésének ügyéről. Gurbán Györgyöt, a Hajdú-Bihar megyei DISZ bizottság titkárát kerestük fel, és kértük meg: válaszoljon az ifjúság problémáival kapcsolatos kérdésekre.

Első kérdésünk: A Hazafias Népfőnt és a DISZ viszonyának mi a helyes értelmezése és mi a DISZ tagok, a fiatalok szerepe a Hazafias Népfőntben?

A népfőnt országos kongresszusa óta országos viták folynak az ifjúságot érintő kérdésekről és problémákról. Ugy vélem, nem árt, ha a mi megyénkben és Debrecenben is tisztázunk bizonyos problémákat a Hazafias Népfőnt és a DISZ viszonyának helyes értelmezésével kapcsolatban. Szabó Pál Kossuth-díjas író és Gosztonyi János, a DISZ KV titkárának vitája a Művelt Népből sok olyan problémát vet fel, amivel mi is találkozunk, különösen Debrecenben. Azt mindnyájan tudjuk, hogy a Hazafias Népfőnt felhívásához csatlakozott a DISZ is, annak egyik alapító tagja. Örömmel és szívesen vesznek részt a fiatalok ebben a munkában. Szükséges is, hogy a Hazafias Népfőnt kereteit felhasználva széles körben bevonjuk az építő, kulturális munkába a DISZ-en ma még kívül álló fiatalokat. Am egyesek úgy képzik el, hogy a Hazafias Népfőnt létrejöttével a DISZ a népfőntön belül működő, annak alárendelt ifjúsági szervezete alakul át. Ez lényegében a DISZ eddigi politikai-szervezeti elveinek módosítását jelentené. Azt, hogy a párt közvetlen vezetése és irányítása helyett a népfőnt-bizottság alá tartoznának a DISZ szervezetek, Megyénkben, de elsősorban Debrecenben főként az egyetemi és értelmiségi körökben, középiskolákban ezek a kellenék meg nem gondolt nézetek ürügyet szolgáltatnak káros törekvések feléledésére. Más szervezeti formára van szükség — ezt hangsúlyoztatják állításai bizonyítására —, hogy megjavítsuk az ifjúsági munkát. Ezeket a „javaslatokat” főképpen a volt régi ifjúsági vezetőktől hallottuk, főképpen ezeket foglalkoztatja a DISZ munkájának ilyen irányú megjavítása. Az ifjúság széles tömegeit Kabán, Földesen, Komádiban és Debrecenben nem az foglalkoztatja, hogy KIE, vagy cserkész mintára felépülő ifjúsági szervezet legyen, hanem az, hogy DISZ legyen, és olyan DISZ legyen, amely a fiatalok igényeit ki tudja elégíteni — a párt vezetésével. Két és fél éve, hogy a DISZ megyei bizottságán dolgozom, de eddig a fiatalok köréből egyetlen olyan felvetést nem hallottam, hogy olyan ifjúsági szervezet, mint a DISZ nem felel meg hivatásának. A DISZ továbbra is csak a párthoz tartozó ifjúsági szövetség lehet. Erre szükség van részint azért, mert az ifjúság az elmúlt esztendőben érezte és a továbbiakban is várja a párt támogatását, s a pártnak is igen nagy szüksége van arra, hogy fiatal erőket, utánpótlást kapjon a DISZ tagjai közül.

Nagyon sok DISZ szervezetünkben nem tudják elképzelni, hogy a DISZ-nek, mint alapító tagnak a népfőnttal hogyan kell együtt dolgozni? Milyen legyen a viszony? A DISZ szervezeteknek minden erejükkel segíteniük kell a Hazafias Népfőnt-bizottság munkáját. Így pl. a község fásításában, szépitésében, kultúrházak, sportpályák öntevékeny létrehozásában, a kulturális és sportélet fokozásában, a haladó hagyományok ápolásában, az ifjúság hazafias nevelésében.

A DISZ-nek az a kötelessége, hogy az ifjúság között dolgozzék a népfőnt céljait. A népfőnt kereteit felhasználva — különösen falun széles körben vonják be a munkába a DISZ-en kívül álló fiatalokat is. Legyen ott a DISZ mindenütt, ahol fiatalok vannak: a munkahelyen, a kultúrházakban, a sportban. A hajdúbószórményiek és hajdúszoboszlóiak gyűjtése és ápolása a vitéz hajdúk emlékét, Vértelen Irinyi János, Bakonszegen Bessenyei

György, Almosdon, Nagykerékben a Bocskai hagyományokat ápolják.

Második kérdésünk: Milyen legyen a most megválasztott új tanácsok és a DISZ kapcsolata?

Igen sok fiatal került be Debrecenben és Hajdú-Biharban az új tanácsokba. A DISZ szervezetek, megyei és járási vezetők feladata: törődjenek továbbra is a fiatal tanácsokkal. Ne tévesszék szem elől, hogy ezek a fiatalok a DISZ legjobb aktivistái, akik az ifjúságot képviselik az állami hatalmi szervekben. A fiatal tanácsoktól és DISZ tagoktól az egész község elvárja, hogy kezdve a kora tavaszi mezőgazdasági munkától késő őszi, az üzemekben a jobb minőségű áruk előállításáig, fásításban, fémgyűjtésben, silózásban segítsék a tanácsokat. Ez továbbra is feladata a DISZ-nek. De nem ez az egyedüli és kizárólagos tennivalója. A fiatalok nemcsak dolgozni akarnak, hanem szórakozni, táncolni, jövedelven élni, s ha arra mód és alkalom van — a mértéktartás határain belül — mulatni is. Ne csak kérjenek, hanem adjanak is a tanácsok a fiataloknak, és ennek első kezdeményezői, irányítói maguk a fiatal tanácsok legyenek. A tanácsok segítsék a DISZ-t a falusi ifjúság erkölcsös, szocialista szellemben való nevelésében. Ne forduljon elő olyan eset, mint Hajdúhadházon a DISZ vezetőség-választó gyűlésék alkalmával, amikor a tanácselnök elvtársat meghívták a gyűlésre, s kijelentette: mi közöttünk nekem a DISZ-hez. Azt hiszem, a harmincon felülről nagyon jól emlékeznek még arra, hogy a háború előtt az ifjúság „nevelésében” a levante oktatásban mennyire részt vett a jegyző a falu többi vezetőivel.

Harmadik kérdésünk: A DISZ megyei bizottsága hogyan segíti, mit tesz az ifjúság közötti munka megjavítása érdekében?

A Hajdú-Bihar megyei DISZ bizottság tagjai és a járási DISZ titkárok elsősorban a munkaversenyre való mozgósítás, a számtás, vetés, beadás szemszögéből nézték az ifjúságot. Nem az a hiba, hogy a fiatalokat a termelésre mozgósítottuk, és mozgósítottuk. De az igen, a mi hibánk, DISZ vezetőké, hogy még ma sem törődünk megfelelően azzal, hogyan szórakoznak, mit szeretnének tanulni, hova járnak munka után, van-e sportolásra lehetőségük a fiataloknak. Keveset törődünk azzal is, hogy túljussanak falujuk határain, megismerjék a megyét, az országot, tanulmányozzák, felkutatassák környékük múltját, haladó hagyományait. A Debrecenben megrendezett megyei ifjúsági találkozóra 12.000 paraszti fiatalt gyűlt össze. Vajjon az a 12.000 fiatal, kinek a szavára mozdult meg? A DISZ szavára. Szívesen jöttek el ide a fiatalok, és szívesen mennek el máshova is — a községükben is oda —, ahol azt kapják, ami kell nekik, amit várnak. Meg kell mondanom azt is, hogy ezeknek az igényeknek a kielégítésére nincs meg a DISZ szervezeteknek a lehetősége sem a városban, sem a falun. A DISZ-nek jelenleg nincsen a kezében olyan lehetőség, hogy anyagilag is megteremtse az előfeltételeit az ifjúság jogos igényeinek kielégítésére. A DISZ helyiségek üresek, kopottak, ha ugyan egyáltalán vannak — berendezésük szegényes: asztal, szék, vagy lóca. Kevés a rádió, gramofon, zene, társasjáték, vagyis az olyan lehetőség, hogy fiatalok módján szórakozzanak, tanuljanak. Módot és lehetőséget kell találni, hogy a DISZ-nek komoly anyagi segítséget nyújtsanak a tanácsok. Addig, amíg a fiatalok nem érzik, hogy közvetlenül a DISZ-től kaptak valamit, addig mindig úgy teszik fel a kérdést: mit ad a DISZ, mit csinál a DISZ? Erre csak egy példát szeretnék felhozni: nemrég Hajdúdorogon jártam a Vörös Csillag tsz-ben. A munkában és most a silózásban példát mutatnak a fiatalok. — Jó munkájukért mit szeretnének kapni? — ezt kérdeztem. Minél hamarabb egy műsorfüzetet — de olyat, amin nevetni is lehet, mert nem találnak ilyet a községben. Ebben bizony írni sokat segíthetnének.

A párt a DISZ-re bízta az ifjúság nevelését. Ha a DISZ jól dolgozik, mozgósítani tudja az ifjúság széles tömegeit.

LÜKTETŐ ÉLET A KOMÁDI DISZ-BEN

Komádiban a tanácsválasztás előkészítésében jó munkát végzett a DISZ ifjúság. Nemcsak kultúrmisszorral szórakoztatta a választás napján a komádi dolgozókat, de a fiatalok komoly nevelő munkát is végeztek a falu fiataljai között. A községben 11 DISZ szervezet van (gépállomás, termelőszövetkezetek, Kendergyár stb.). A legnehezebb dolga a községi, vagy másszóval területi DISZ-nek van. A területi DISZ szervezet egyre inkább megfelel feladatának, különösen az ősz eleje óta. Pedig talán túlságosan is apró, tárgyi okok akadályozták ennek a fontos feladatra hivatott szervezetnek egészséges tevékenységét.

Kezdjük a helyiséggel. Komádiban a DISZ régi helyiségét bútorraktárnak utalták ki a nyár folyamán. Igaz, kaptak helyette másik helyiséget, amelyik talán megfelelőbb is lesz a réginnél. De a községi tanács nagyobb buzgalommal vett részt a régi helyiség kiutalásában, mint az új helyiség átadásában.

A régi ifjúsági szervezeteknek (EPOSZ, SZIT) voltak berendezési tárgyai, asztalok, padok, székek, színpadi felszerelés, zongora stb. Ma szinte már kinyomozhatatlan, hova lettek ezek a felszerelések, melyeket a DISZ megalakuláskor az új ifjúsági szervezet tulajdonába kellett volna adni. Jogosan lehet feltenni a kérdést. Mit csinálnak a fiatalok egy olyan helyiségben, ahol még leülni sem lehet?

Hogy milyen óriási szervező, nevelő erő rejlik a Dolgozó Ifjúság Szövetségében, arra a fentebbi elmondott elégtelen támogatás ellenére is számos példáját találjuk meg a komádi területi DISZ munkájában.

Egy hónappal ezelőtt új vezetőséget választott a komádi területi DISZ szervezet. A kilenc tagú vezetőség megválasztásán kívül komoly terveket is elfogadott a taggyűlés. Ilyen sürgős feladatok voltak a tervben pl. az új helyiség rendezése, tüzelő biztosítása a tél idejére, a régi felszerelési tárgyak visszaszerzése, a kultúr-csoport megalakítása, a fiatalok részvétele a választás előkészítésében.

Az említett taggyűlés óta nagy szorgalommal munkálkodnak a vezetőség tagjai, hogy végrehajtsák a taggyűlés határozatát, s alig egy hónap alatt már igen sokra haladtak. A választásnál felfigyelt a fiatalok munkájára az egész falu. Színpadon kultúrmisszorral szórakoztatták a választás estéjén a falu dolgozóit. Azt mondják a faluban, hogy még nem igen fordult elő Komádiban olyan eset, mint november 28-án este, hogy a kitűzött időnél több mint egy órával előbb megkezdett kezdeni az előadás, mert a terem zsúfolásig megtelt. A fiatalok által adott műsorról pedig csak elismerőleg nyilatkozik mindenki.

Az első sikereken most joggal lelkesült fel az ifjúság. Most újabb műsorra készülnek. Minder elismerést megérdemelnek azok a fiatalok, akik estéről estére még nem fűthető teremben szorgalmasan készülnek színdarabban, énekkari számokkal, táncal. A fiatalok jól választották, amikor Vörösmarty Károly elvtársat választották meg titkárnak. Vörösmarty elvtárs az igazi fiatal vezető típusa. Három évig volt katoná, négy esztendője tagja a pártnak. A fiatalos lendület párosul benne a kommunista fegyvellemmel, türelemmel.

Antal János DISZ fiatal, oroszszakos tanár, a vezetőség másik lelkes tagja. Fáradságot nem kímélve szervezi az énekkart, a kultúr-csoportot. Most látszik meg, milyen nagy szükség van a DISZ-ben a fiatal tanítók munkájára. Hogy a közös munka, szórakozás, a közös tanulás mennyire megváltoztathatja egy-egy fiatal életmódját, arra talán *Martiny Antal* példája a legszemléltetőbb. Nem azért említjük meg, mintha felhagyatnánk: régebbi viselkedését, de az egész falu úgy ismerte, mint izgága, verekedős fiatalt. A DISZ vezetői sokat foglalkoztak vele, próbálták nevelni, segíteni, hogy jó útra térjen. Megbízta kisebb feladatokkal, ösztönöz, becsülte a számítottak a munkájára. Martiny Antal nemrég beavasztották a vezetőségbe is. Azóta egyik leglelkesebb szervezője Komádiban a fiataloknak. Eddig 11 paraszti fiatalt szervezett a DISZ-be. Erdei Katalin 16 esztendő parasztlány.

Alig egy hónapja tagja a DISZ-nek, de maga mondja el, hogy örömmel jár ide, mert itt tanulhat, szórakozhat és szívesen haragusznaq érte. Mert figyeli ám a falu és a fiatalok munkáját. A főterem van a DISZ helyisége, néha idősebbek is „belevednek” ide. Megnyugodva láthatjuk, hogy jó helyen van a gyerekek. Egyik szótában műsorpróba folyik, a másik helyen pedig kedv esténként Zsurkai Etelka fiatal tanítóné, a Petőfi-iskola vezetője a fiatal lángelkű forradalmár életével ismereti meg a fiatalokat.

Az újjáéledő DISZ szervezet sok segítséget kap mostanában a pártbizottságtól és a tanácstól is. A régebbi közömbösség, a nemtörődömség, sőt azt is mondhatjuk felelőtlenség a ifjúság nevelése iránt kezd a múlté lenni. Zsirus József elvtárs, a községi pártbizottság titkára, Csébi Antal elvtárs, a községi alapszervezet titkára gyakran megfordulnak a DISZ helyiségben. A DISZ járási titkár néha napokat tölt itt a fiatalok között. A tanács a jelenlegi lehetőségeikhez képest igyekszik bizonyos anyagi támogatást adni az ifjúsági szervezetnek.

A ifjúság szervezetéért a párt a felelős, hiszen a párt ifjúsági szervezetéről van szó. Különös jelentősége van a DISZ-ben dolgozó párttagoknak. Azok a fiatalok, akik tegnap még szervezetten kívül éltek, sőt némelyek talán a korcsmát tekintették „otthonuknak”, sokat várnak a DISZ-től, a benne dolgozó kommunisztáktól. Nekik kell sok-sok türelemmel, megmondótan lenyesegetni azokat a vad hajtasokat, amelyek a régi talajból, a közömbösség, a nemtörődömség, a múlt rendszer számtalan maradványaiából táplálkoznak és mérgezik a ifjúság lelkeit.

A fiatalok nevelése — mondhatjuk — speciális feladat. A párttagoknak, a pártbizottságnak nem lehet mereven alkalmazni a pártmunka olyan sajátos módszereit, amelyek megfelelnek a párt tevékenységének a felnőtt lakosság között, de nem felelhetnek meg a ifjúság között. Talán felszínes, külsőségek tűnik, de az is része az ifjúság sajátos nevelésének, hogy ne kizárólag a párttagokra vonatkozó jelszavakkal, a pártvezetők kepeivel díszítsék fel a DISZ helyiségeit, mint Komádiban. A fiatalok elsősorban saját harcukon, a kommunista ifjúságunkok példáján, a fiatalok vértanúhalálát halt elődein, a márciusi ifjak tevékenységén keresztül ismerjék meg népünk, s benne az ifjúság múltját és történetét. Ez közelebb áll hozzájuk, ezt könnyebben megértik.

A párt támogatása se legyen sablonos az ifjúságra nézve. Nemrég a községi pártbizottság meghívta Vörösmarty elvtársat pártvezetőségi ülésre, ahol meghallgatták beszámolóját, s utána se jöt, se rosszat nem mondtak neki, csak annyit: *tudomásul vettük, elmehet.*

Pár napja kapott Antal János elvtárs egy levelet Csébi Sándor elvtársától, a községi alapszervezet titkárától. El áll a levélben: *„Tartsa a kapcsolatot a DISZ és az alapszervezet vezetőségei között, vizsgálja meg és számoljon be a decemberi taggyűlésen a DISZ munkájáról, helyzetéről, terveiről, eredményeiről és hiányosságairól. Használja fel beszámolójában a DISZ titkár adatközlését is.”*

Azt a tényt örömmel lehet üdvözölni, hogy a pártbizottság taggyűlésen foglalkozik a hozzá tartozó ifjúsági szervezettel, de túl kényelmes, túlságosan leegyszerűsített formája a „kapcsolat tartásának” az ilyen, szempontokkal, főleg általánosságokkal teletűzdelt levél. Azt is meglehetne kérdezni, miért nem a DISZ titkár számol be a taggyűlésen?

A komádi területi DISZ szervezet jó úton halad a fiatalok nevelésében. A DISZ helyiségében esténként összegyűlt 50-60 fiatal magja lehet és az is lesz annak a terebélyes fának, mely gyökereivel behálózza a komádi ifjúság minden rétegét. Dús lombú, terebélyes fává növekszik majd ebből az egészséges magból kikelt és fejlődőben lévő csemete, csak féltő gondnal, türelemmel ápolják ezt a fát mindazok, akik felelősek Komádiban a fiatalok neveléséért, jövőjéért.

PALLÁS IMRE

EGY „ISTEN HÁTA MÖGÖTTI“ KÖZSÉGBEN

Hármasban toppantunk be a legnagyobb munkaidőben a bojtai tanácsháza ajtaján: Sz. Lajos és P. Imre jött velem. Ha jól utána gondolkodom, legalább négy esztendeje nem voltam ebben az isten háta mögötti faluban, amelynek nevét még a lexikonban sem igen találja az ember. Ritkán jár erre felé az újságíró — jobb az út is, közelebb is van Debrecenhez akár Hajdúszoboszló, akár Berettyóújfalun, mint Bojt, különösen így télidőben.

Kapom is a szemrehányást, csak győzzem hallgatni. Takaros menyecske a tanács vb. titkárnője, aki most egreccirozat. Nyílt tekintetű asszony, értelem sugárzik arcáról. Oly nyugodtan beszél, és ez talán az, ami a leginkább kihozza a sodromból. Olyan kiabálósféle ember vagyok, hát én is azt szeretném, hogy úgy beszéljen velem, ahogy én szoktam: nagy hanggal, szenvedéllyel. De nem ezt teszi. Csak mondja csöndesen, higgadtan a magáét. Lassan, szőszreint leírhatnám, holott a gyorsírást csak úgy ismerem, ahogy Sz. Lajos vagy kétszer magyarázta a fejemnek. Nem sok maradt abból, felejté az ember, meg — valljam be — nem is sokat adtam arra, hogy megtanuljam.

Hát, Sajóné csak mondja, mondja a magáét. Több igaza van, mint nincs — ezt már az első „bikkre” megállapítom. Tényleg, ritkán jönnek ide Debrecenből. Mindjárt megkér, továbbálsan azoknak, akiket illet, hogy illene ide is gyakrabban kilátogatni, akkor kevesebb lenne a baj, kevesebb a probléma. Hozzáteszem az igazság kedvéért, nemrég itt járt, — a választás előtt — Bartha János, a megyei tanács vb. elnökhelyettese. Neki is ugyanezért „mosták a fejét”, hogy elhanyagolják a községet, senki se törődik velük, mostohagyerekek, nem épül, nem fejlődik semmi, egy helyben áll a községben minden, mint Samunak az a bizonyos nadrágja.

Egyelőre, nehéz lenne ennek az ellenkezőjét bizonyítani. Többen is hallgatják a beszélgetést, s úgy látom szívük szerint beszél ez az asszony. Pláne, mikor a közlekedést és a kultúrhatat említi. Hat éve épül már a kultúrház, ha készen lesz, nem találnak annál szebbet, még a járás határán túl sem. Tágas, világos, szellős, nagy színpada is lesz — ez kéne itt mennél előbb. De mikor lesz már készen? Volt kint néhány hét-el ez előtt a megyétől, nem emlékszik rá Sajóné, hogy Szöllősinek vagy hogyan hívták a „kartársat”. Szó, ami szó, azt mondta akkor a megyei tanács képviselője Bujdosó elvtársnak, a tanácselnöknek, hogy erre most nincs „keret”, mert még harminc kultúrházra van legalább szükség Hajdú-Biharban. Meg, azok elbírják valók. Felfort a vér bennem, mikor ezt hallottam. Ha igaz, hogy így mondta, hát akkor nagyon rosszul mondta. Nem mintha nem lenne szükség azon a bizonyos harminc helyen a kultúrothóra, Félre ne értsük egymást, nagyon is szükség van. Úgy kell ott is, bizony isten, mint egy falat kenyér.

Mégis, miféle politika ez? — ami ha így történne — jogosan fájna a bojtaiaknak. Bészterület. Mire alapozom? Itt már — Bojt — készen a kultúrház, csak a vakolás, padlózás hiányzik — és az ajtókat, ablakokat kellene berakni. Persze, hogy könnyebb lenne ezt előbb tisztába tenni, és csak aztán hozzákezdeni egy másik elkészítéséhez.

Sajóné azt mondja, hogy az lett volna az igazi, ha a tél beállta előtt elkészülnek az építkezéssel, mert ha olyan kemény lesz az idő, mint tavaly télen, akkor sok kár esik az épületben. Most az iskolában lévő padokat, vagy a tanács háza nagytérében lévő bútordarabokat telepítik ki, ha egy-egy összejövetelt, vagy bált rendeznek Bojton. Másnap aztán olyan utána a terem, mint a csatater. Ez még a kisebbik baj. Mindennél nagyobb hiba mégis az, hogy nincs igazi otthona Bojton a kultúrának, nincs második otthonuk az embereknek.

Tóth Piroska, ha nem is sírva, de szomorúan panaszkodik, és ismétli a titkárnőt, amikor szemrehányást tesz, hogy hiába rendeznének bált vagy előadást a fiatalok, nem érdemes, mert másnap sok a haragos, mindenki megharagszik, aki nem fér be a terembe. Hányan mennek vissza? — kérdezem tőle. — Hát, hát, sokan. Pedig itt a mamák nem foglalják a helyet, az öregasszonyok sem ülnek körül a termet, mint másutt, Bojton engedik egyedül is, vagy a fiúval is a lányokat a bálba, előadásra — mondja aztán nagy huncutul.

Ennek a szép lánynak hol bú, hol mosolygós arca jut eszembe, amikor mindezt elmondom az új megyei tanácsháza épületének elnöki szobájában Tatar Kiss Lajosnak, a végrehajtó bizottság elnökének, hogy hozzák már rendbe az új kultúrházat Bojton, meg csináljanak azzal is valamit, hogy ne kelljen 5-7 kilométert gyalogolni annak, aki vonatra vagy autóbusszra akar ülni ebből a községből.

Nem tettem én ott Bojton semmi ígéretet, hogy elintézzem a nagy panaszt. Csak az hozott fel ide engem, hogy tapasztalataimból tudom — a megye vezetői nem engedik el fülük mellett a jogos kéréseket. Ha abban igaza is van Sajónénak, meg azoknak, akik a községi tanácsházán körülvettek, hogy ritkán látott kedves vendégek a megyei tanács vezetői, de abban nincs, hogy nem törődnek velük, nem segítenek abban, hogy épüljön, fejlődjön tovább a község, egyszóval nem mostohagyerekek a bojtaiak sem.

Tatar Kiss Lajos elvtárs közben már vagy öt helyre telefonált. Beszélt Szigeti elvtársral a tervosztályról, beszélt Bereczky elvtársal a közlekedési csoporttól és még vagy három elvtársat „mozgósított”... kultúrház, új bekötőt, autóbussz-járat... hallom a szófoszlányokat.

— Nehéz, nehéz — szól közben felém — ilyenkor év végén a legnehezebb az építkezések kapacitást és persze pénzt biztosítani... de nem fejezi be a mondatot, mert csörög a telefon és a vonal másik végén Bereczky elvtárs jelentkezik.

Telnek a percek egymásután, de már látom: a telefonbeszélgetéseknek lesz komoly eredménye. Nem, a Bojt—Hencida, vagy a Bojt—Nagykeréki közötti bekötőt közösen még nem épül meg, mert nincs rá egyelőre fedezet. De az autóbusszjáratra komoly ígéret történt. Néhány héten belül meglesz. Már gondolkoznak az AKÖV-nél azon, hogyan lehetne Bojtot leggyorsabban bekapcsolni az autóbusszközlekedésbe. Jó lenne, ha még az intézkedés előtt, kikérnék a bojtiai véleményét is. Ezt már kint Bojton többen említették: ne hogy esetleg nélkülük döntenek — róluk.

És nem előbbre való a többi kultúrház sem. Egyformán fontos valamennyi, a bojtai éppúgy, mint a másik harminc — erről biztosított a megyei tanácselnök. Lehetetlen nem tud Tatar Kiss elvtárs sem csinálni, száztizegnéhány ezer forintot nem lehet a szőrgől egyszerűen lekasztani. Sokkal megfontoltabban gondolkoznak erről Bojton is, akár az új tanács végrehajtó bizottságának tagjait — Pethő P. Zsigmondot, Puskár Józsefet, Kovács Pált, vagy a többiit kérdezzük, akár a szórakozni, művelődni vágyókat.

De mégis, mikor lesz kész az új kultúrház? Mikor tehetnek pontot a bojtaiak a hat éve húzódozó ügyre? A községben határozott feleletet kérnek erre — így mondom. — És ez rá a válasz: Nem telik bele egy esztendő (egy kis helyi segítséggel már a jövő év augusztus 20-án) ott tanulhat, ott vígadhat, művelődhet és szórakozhat a bojtai nép a biharkezesi járás legszebb, legkorszerűbb kultúrothonában.

Szeretném Tóth Piroska arcát látni, amikor megtudja ezt a kellemes hírt...

Vadás György

Fazekas István

NÁDUDVARI FAZEKASMASTER SIKERE PÁRISZBAN

Párizsban magyar népművészeti kiállítást rendeztek — igen nagy siker mellett. Az ország minden részéből összegyűjtött népművészeti remekeket Balogh István, a debreceni Déri Múzeum igazgatója kísérte Párizsba és ő rendezte a kiállítást. Hajdú-Bihar megyéből is sok népművészeti tárgy került Párizsba. Hortobágyi pásztorviseletek, fafaragások. Részt vett fekete, égetett edényekkel Fazekas István, a nádudvari népművész is. Korsói, vándi, bödönei nagy feltűnést keltettek. A franciák nem ismerik az agyagedények égetésének, díszítésének ezt a módját, s elragadtatással nyilatko-

zta a francia szakemberek Fazekas István művészetéről. Különösen sok szemlélője akadt a „felszabadulási vázának”. A vázán látható a többszáz éves hortobágyi hid, a Tiszalóki Erőmű, a pusztát díszítő magasszűrésű vezetéket tartó oszlopsor, az olajfűrtőrnök képe és művészi csoportosításban látható a vázán az állataikat legeltető pásztorok. Nagy tetszést arattak a fekete sikkált és karcolt díszítésű nádudvari kalapos korszok is. A nádudvari fazekasmaster alkotásai olyan tetszést arattak, hogy a kiállított tárgyak nem is kerültek vissza Debrecenbe, a franciák kérésére oltmaradtak, értékes cserelágyakat ad-

nak értük. A cserépedényeken kívül a pásztor- és népi viseleteknek is nagy sikere volt. A francia múzeumok vezetői megbízták a Déri Múzeum igazgatóját, hogy teljes hortobágyi csikós és gulyás felszerelést küldjön ki Párizsba. A hortobágyi cifraszűrésű kívül még a kalocsai himzéseknél volt ki-magaslóan nagy sikere. A Déri Múzeum most cifraszűrésűket keres, hogy eleget tessen a franciák kérésének. Nehézség mutatkozik, mert nem működik már Hajdú-Biharban sehol szűrszabómaster, akivel el lehetne készíteni egy olyan szőpintájú cifraszűrt, amilyenre büszke lehet akár melyik francia múzeum.

SPORT

A röplabdaspport néhány problémája

Elérkeztünk az 1954. évi sportévi végére. Ilyenkor az egyes sportágak társadalmi szövetségei számot adnak a végzett munkáról. Elmondják az eredményeket, kiosztják a bajnoki díjakat, igyekeznek utat mutatni a jövőre.

A megyei röplabda társadalmi szövetség az első köztartotta megévi beszámoló-taggyűlést. Ez a taggyűlés nem olyan volt, mint sok más összejövetel. Itt a beszámoló hallgató részvevők nem „egyértelmű” felszólalásokkal „intézkedtek el” mindent. A beszámoló-taggyűlés jól sikerült. A mintegy ötven főnyi, részben vidéki, részben debreceni röplabda sportvezető, sportoló előtt a megyei társadalmi szövetség elnöke részletesen ismertette az év eredményeit, hibáit, bírálta a sportkörök, sportolók tevékenységét. Elemezte azokat az akadályokat, melyek gátolják a röplabdajáték fejlődését. Ilyenek: az utánpótlás hiánya, a válogatott kerettel való hiányos foglalkozás, edzők gyenge felkészültsége, területi bajnok hiánya. A beszámoló érdemei mellett hiányos volt. Ez tulajdonképpen jellemző volt a társadalmi szövetség munkájára is. A beszámoló nem mutatta meg, mit akar tenni a társadalmi szövetség a röplabdaspport tömegsporttá való fejlesztéséért, a minőség emeléséért. (Évekkel ezelőtt közel 60 csapat volt Debrecenben, főleg üzemek. Ma állig van az üzemekben röplabdaélet.) Úgy látom, ez abból az alapvető hiányságból fakad, hogy maga a társadalmi szövetség sem látja tisztán, hogy ennek érdekében mit kell tennie. Sőt, olyan véleménye van, hogy a röplabdaspportot nem szabad tömegsporttá tenni, mert akkor az a minőség rovására megy. Ez alapjában véve hibás nézet. Azt látom ezért is van elhanyagolva a sportág népszerűsítését és sportkörüli kultúrának az élvonalbeli csapatokkal.

A tennivalóakra a hozzászólók mutattak rá helyesen. Póser, Törzsök, Sorbán, Kuszok sporttársak mutatták meg a jövő évben követendő utat:

1. A társadalmi szövetségnek a munka megújításához nem átszervezni kell a bizottságokat, hanem az azokban dolgozó sporttársakban el kell művelni a felelősség érzetét megbízhatóságot iránt. Ne eredménytelen intézkedésekkel töltsekedjék, hanem a gyakorlati életben tartásnak szoros kapcsolatokat a csapatokkal, sportkörökkel.

2. Szorosabb kapcsolatot kell kiépíteni az üzemek, intézmények, DISZ szervezeteivel, szakszervezetek bizottságaival. Vonják be őket az utánpótlás felkutatásába.

3. Az utánpótlás biztosítására meg kell szervezni a középszintű bajnokságot. Ezen túlmenően fel kell venni a kapcsolatot a pedagógusokkal, a pedagógus szakszervezetekkel, hogy úgy foglalkozzanak a középszintű sporttal, mint a röplabda sporttömegsporttá, illetve élvonalbeli sporttá való fejlesztésének egyik alapvető bázisával.

4. Rendezzenek az edzők részére pedagógiai tanfolyamokat, melyen elsajátíthatják a testnevelési pedagógia minimumát a fiatal játékosok, szocialista sportszellemben való nevelésére. Ez igen fontos, mert talán keztünk olyan fejelemzőségeket, hogy több csapat, például a Lószói női csapata nem tudott bajnoki mérkőzésre kiállni. Illyen a nevelésben a Lokomotívval is. Sorbán sporttárs, mint edző igen sokszor „tűrelmetlen” a fiatal játékosokkal szemben, mely visszahat a játékosok fejlődésére.

5. A röplabdaspport népszerűsítésében érdekében különös figyelmet fordítsanak a közlekedési problémák megoldására. A versenyek sokkal több mérkőzésre kell rendezni, nemcsak Debrecenben, de a községekben is. A problémákkal többet kell foglalkozni a sajtóban és a sportírárodában. A város két fűrdőjében és a játszótérenkénti létesíteni kellene röplabdapályákat, a kisebbek részére alacsony hővonal.

6. Helytelen az, hogy egyes sportkörök — mint az Eptők is — megszüntetik a röplabda szakosztályukat. A feladat éppen az, hogy a még sportkörön belül is több csapatot kell szervezni. A szakosztályvezetők törődjenek többet a csapatok munkájával, ne bízzanak minden munkát egy-egy játékosra, vagy vezetőre.

Számtalan bírálat, kezdeményezés hangzott még el ezen a gyűlésen. Mindezek arra figyelmeztetik a társadalmi szövetséget és az MFB-t, hogy a jövőben még fokozottabban tartassák a kapcsolatot a sportvezetőkkel, sportolókkal. Azok javaslatát eredményesen tudják felhasználni és így együttesen meg tudjuk oldani a megyei röplabda sportja fejlesztésének előttünk álló feladatait.

FODOR JOZSEF,

a D. Petőfi röplabda-játékosok vezetője.

DEBRECEN MAI SPORTMUSORA

LABDARUGÁS. Előre pálya, 9 óra: Cementárupari SK—Polgár, 11 óra: D. Állomás Lokomotív—Rubagyár. — Haladás pálya, 10 óra: D. Haladás—Tiszacsécsge. — Kinizsi pálya, 9 óra: D. Vép. Lokomotív—Hajdúdorog, 1 óra: D. Kinizsi—Hajdúnánás. — Petőfi pálya, 10 óra: D. Vasas—Hajdúszoboszlói Szpartakusz. — Építők pálya, 11 óra: D. Építők—D. Dózsa. Népköztársasági Kupa mérkőzések. — USZÁS. Fedett uszoda este 7 óra: A. D. Dózsa verseny. — ASZTALTENISZ. Dohányipari technikum, fel 10: D. Petőfi—M. Építők. OB női mérkőzés.

A MAGYAR LABDARUGÓ VALÓGATOTT 12 NEMZETKÖZI MÉRKŐZÉST JÁTSZIK 1955-BEN

A nemzeti tizenegyet 1955-ben — a tervek szerint — 12 nemzetközi mérkőzést játszik — köztük az osztrákok, svédok, skótok, csehszlovákok, norvégok, dánok és svájciak ellen. Ezek a mérkőzések mind az 1956. évi Nyári Olimpiai Játékok szervező előkészületeihez tartoznak.

A TOTOEREDMÉNYEKET

ma este 5 óra tájban a Néplep Tóthfalussy tér 10. szám alatti szerkesztősége előtt közöljük.

RÖVID SPORTRÉTEK

A mai napra kitűzött Balmazújváros—Hortobágy és D. Petőfi—D. Székra Népköztársasági Kupa labdarugó mérkőzések elmaradnak. — Öklővivő ifjúági válogatott keret edzését ma délelőtt 9 órakor tartja a Csokonai Gimnáziumban. — Debrecen sakkvilágotitja 12 táblás mérkőzést játszik ma Gyöngyösön a város válogatottjával. — Krausz Géza, a D. Dózsa úszója a magyar bajnokságon 100 méteres hátúszásban 1:11,7-pes idővel új megyei csúspontot állított fel. — A Brazil Labdarugó Szövetség a jövő évi nemzetközi tornára hat európai együttest bízott meg. Ezek Bp. Honvéd, Djurgarden (svéd), Real Madrid (spanyol), Benfica (portugál), FC Kaiserslautern (nyugatnémet) és FC Milan (olasz). — Madridban ma játszik le a Spanyolország—Argentína nemzetközi labdarugó mérkőzést.

S A K K

SPANYOL-MEGNYITÁS

RÉTHY ANTAL

Debrecen, 1954.

BOCSKOR JÓZSEF

1. e4, e5. 2. Hf3, Hc6. 3. Fb5, a6. 4. Fa4, Hf6. 5. 0-0. b5. 6. Fb3, Fe7. 7. Be1, d6. 8. c3, 0-0. 9. h3, Ha5. 10. Fc2, C5. 11. d4, Vc7. 12. die5 (Itt szokásosabb 12. Hbd2). 12. —, die5, 13. Hbd2, Fb7. 14. Hf1, B7d8. 15. Ve2, Hc6. 16. Fg5! (Céja a sötét királyzárny gyengítése) 16. —, h6. 17. Fd2, Hh5? (Világos céljait segíti. Jobb Bac8, majd b4). 18. g4!, Hf4? (A bűnbánó Hf6 több esélyt ad.) 19. Ff4, eif4. 20. e5!, Ha5. 21. H1d2, Bab8. 22. Fe1, Fc8. 23. Ff5, Fb7. 24. e6!. 25. g5!. fig5 (25. — hg5-re, 26. Hg5!, fig5. 27. Vh5 védhetetlen mattal). 26. H5, Bd5! 27. Vh5! B:e5. (27. —, Ff6-ra. 28. Vf7+, Vf7. 29. eif7. Kf8. 30. Hd7+, Kf7. 31. Fe9+ (minőségnyeréssel). 28. Vf7+, Kh8. 29. B:e5, V:e5. 30. Vg6. Vf5 (Nincs más) 31. Vf5, Bf8. 32. Ve5, Hc6. 33. Vc7, Fa8. 34. Be1 sötét feladta.

A megosztályos kes amb képzeless kulturális Művészet után s Cambrim tét, hogy után ottl ros hány együttes csak a m szág mutató volna.

A népi a népműgez. — Munkantak egy debr de ami r „keret” kultúrház

Legy járó

Az lett Az is időköz, járás kultúresznek leg és tudott ro A Műsi kultúr jen a k tesek jár hogy azo

Ilyen meg az rendelt, szeparált felebb korlátozó jellegű erejű műferek me együttesek volt szőlásmo hogy „kő A jelism Szanyisz ütemben egy önál vid jenn cedik. Csakha Obrazcoi Együttes számará lető a k sok tanc leti tero gekben

„fő

az ingó hacsörvé a karna terembe finomab csi volt saját t tényked volt éle szont é kockázta nak mé leménye natban nem bí Sajnos gok szá követha az akko nyilazta Nem j korcsm két egy Szóba járási utóbbi erőtelje illeteke

..... KULTI páll néz úze is l látó

LOGIKA

„keret“ és séma

A megyei tanács népművelési osztálya három évvel ezelőtt lelkes ambícióval és sok szép elképzeléssel megteremtette egy új kulturális intézmény alapjait: a Művészetek Házáat. Nehezebb harc után sikerült megszerezni a Gambinus-sarki ház első emeletét, hogy aztán további bővítés után otthonra találjanak itt a város hányatott életű művészeti együttesei. A tervek szerint nemcsak a megye, hanem az egész ország számára hasznos és példamutató művészeti élet indult volna.

A népművelési osztály tervezte, a népművelési minisztérium végezte.

— Művészetek Háza? — horkantak fel. — Ez egy új dolog, egy debreceni szín, egy debreceni specialitás. Erre nincs séma, de ami még ennél is fontosabb, „keret“ sincs. Keret csak járási kultúrházra van.

Legyen tehát járási kultúrház

Az lett. Az is volt, mind a legutóbbi időkig, jöllehet annyi köze volt a járás kultúrházához, mint Szokratesznek Amerikához. Tudvalevőleg és természetesen nem is tudott róla.

A Művészetek Háza tehát járási kultúrház lett, hogy „beleférjen a keretbe“, a városi együttesek járási együttesek lettek, hogy azokat is elbírija a keret.

Ilyen „keretek“ között indult meg az együttesek egymás mellérendelése, egy egymástól mégis elszeparált léte. A kapcsolat legfeljebb egy-két összejövetelre korlátozódott, mivel a különböző jellegű és főként különböző hangerejű munkafolyamatok nem igen fértek meg egymás mellett. Az együttesek csakhamar kénytelenek voltak rájönni annak az ősi szólásmódnak az igazságára, hogy „közös lónak túros a háta“. A felismerés eredményeként a Sztanyiszlavszkij Stúdió gyors ütemben kiverekedett magának egy önálló otthont, aránylag rövid fennállása óta a negyvenkilencedikét.

Csakhamar követte példáját az Obrázcov-bábstúdió is. A Népi Együttes egyedül maradt, bár számára volt legkevésbé megfelelő a kultúrothron. Ha a táncosok táncra kerékedtek az első emeleti teremben, az alsóbb helyiségekben

„földrengést“ jeleztek

az ingó csillárok és kibillanó kályhacsövek. A kórus hangereje meg a karnagyofélét reszesztette a kis teremben. Ha a hangszínekre és finomabb árnyalatokra is kíváncsi volt — az utcáról hallgathatta saját énekeiket. Ez a kulturális ténykedés azonban legalább nem volt életveszélyes. A táncosok viszont életüket és mások életét kockáztatva táncoltak és táncoltak még ma is. Szakemberek véleménye szerint bármelyik pillanatban leszakadhat az emelet, nem bírja el a „megpróbáltatást“. Sajnos az együttes már csak a tagok számára való tekintettel sem követhette az Obrázcov-stúdió és az akkor még kislétszámú Sztanyiszlavszkij Stúdió példáját. Nem fértek volna be egy-egy korcsmahelyiségbe, mint a másik két együttes.

Szóval így teltek „csendben“ a járási kultúrház napjai. Az utóbbi időben azonban már mind erőteljesebben kezdtek rájönni az illetékesek arra, hogy a viszony-

Különbé, jó minőségű borok

pálinkaféleségek a közeledő ünnepekre való tekintettel minden üzemegységünkben kihordásra is kaphatók. Debreceni Vendég-látó Vállalat.

lagos csend azért még nem tökéletes rend. Lehet, hogy a népművelési minisztérium ez ügyben érdeklődött személyiségei is ráddöbbennek arra, hogy a gyakorlati munka tranyítása mégis csak a helyi kulturális vezetők feladata. Hogy mégis csak hejyesebb, ha

a sémák helyett az életadta igények

szabják meg a kulturális tennivalókat is. Ez a felismerés aztán valamivel ésszerűbb megoldást teremtett.

A járási kultúrházról városi kultúrház lett. Így már némileg közelebb jutott az élethez. A cím azonban még nem minden. Szomorú, hogy csak az változott meg, de a helyzet lényegét tekintve változatlan maradt.

A kultúrház vezetői — az al-tiszttel együtt — 5 függetlenül ember — eddig mint járási, most mint városi funkcionárius nem csinál semmit. Az ő feladatuk természetesen a járási kultúrház, illetve most már a városi kultúrház irányítása lenne, de mivel az is, ez is csak formális volt. Létezett és mégsem létezett, létezik és mégsem létezik: nincs mit tegyenek, mihez kezdjenek. Munkájuk nagyrészt kimerül abban, hogy az együttesek pénzügyeiben, vagy hasonló ügyekben akadékoskodnak. Legalább lássék, hogy vannak.

Ot ember. Tétlenül lézengve, értelem és cél nélkül, amikor az a Népi Együttes, amelyik nemcsak Debrecennek, de az egész országnak dicsőséget szerzett külföldön is egyetlen függetlenített ember nélkül él és mozog, mind a mai napig. Amikor a Sztanyiszlavszkij Stúdió vezetői ma már 120 emberrel foglalkoznak éjt-nappalát téve szintén egyetlen függetlenített ember nélkül, verejtékes harcot folytatva az idővel. Amikor függetlenített ember nélkül születtek és viaskodik a fejlődés tárgyhi nehézségeivel — holott a tendenció debreceni rádió alapja, csirája a Stúdió hangjátűző szakosztálya és ugyanilyen elkeseredett harccal erősödik az ország első vidéki filmjűző szakosztálya. Mi adja Debrecen sajátos kultúrájának az izét, zamatát, színét, erejét, célját, ha nem ezek. A formális járási és a formális városi kultúrház?

Ez már enyhén szólva

nem is bosszantó, hanem neveléses.

De menjünk tovább. A járási kultúrház — városi kultúrház lett, bár mindenki nagyon jól tudta, hogy ez a szerepét sem tudja sokkal jobban betölteni, mint az előző. Egy falusi kultúrháznak megfelelő, de városinak semmi esetre sem. A tárgyi akadály ennek egyszerűen az, hogy kicsi. A Népi Együttes például fel sem fér a színpadra. A Sztanyiszlavszkij Stúdiónak viszont kiválóan megfelelő. Tanfolyamaival, rendszeres előadásaisaival, hangjátűző stúdiójával és filmlaboratóriumával nemcsak Debrecen, de az egész ország kulturális eredményeinek egyik büszkesége lehetne, — bár nem lenne városi kultúrház. Vagy mondjuk a Dongó Színpaddal milyen ragyogó alapját lehetne megteremteni itt egy politikai kamarának.

Szóval sok szépet, sok jót és hasznosat lehetne csinálni, ha az

Magyar Államvasutak Igazgatósága

kotrómestereket keres

Záhony átrakóra. Állandó munkára. M. és S. kotrókra jelentkezők Záhony állomásfőnöknél, vagy a MÁV Igazgatóság kereskedelmi osztályánál Debrecen, Vöröshadsereg útja 18.

a keret, nem lenne keret, a séma, meg nem lenne séma. Meg aztán a Népi Együttest is hová lehetne helyezni. Igaz, hogy a kultúrház ma sem felel meg távolról sem az igényeknek, na de hát ha megoldásnak nem is jó a jelenlegi állapot, de legalább praktikus. Nem okoz külön gondot. Ez a baj. Két évvel ezelőtt, amikor még kulturális életünkben is főként a számok jelentették az eredményeket, tényleg nagy nehézségekbe ütközött az együttes elhelyezése. Ma azonban, amikor örvendetes módon még a „szempontok“ is találkoztak az étellel és a feladat éppen a színvonal és nem a számszerűség növelése, könnyen lehetne találni megoldást. Könyven lehetne találni olyan otthont, amelyikre az együttes érdekes, viszont a jelenlegi gazda nem. Csak keresni kellene. Nem kellene, kell...

Öt szabad ember van erre!

Kezdjék el a munkát, aztán folytassák továbbra is az együttesek ügyeinek intézésével. Menynyivel megnövekedik azonnal az értékük és mennyivel gazdagodik majd a város kulturális élete.

Száz szónak is egy a vége: ideje rendet teremteni. Itt az ideje annak, hogy a keretek, sémák és szempontok világot egy kis forradalmi élet gazdagítsa...

Obersovszky Gy.

Nem most történt, hanem egy száraz, esőtlen augusztusi délután.

Egy padon ültem az álomlás előtti parkban, ahol néhány méterre tőlem egy apró fiúcska, a méltóságtelejesen forgó öntözőkerékre mutatva a következő kérdéssel fordult a mellette álló idősebb férfinéz: „Édesapám, mi forgatja ezt a forgó-locsoló gépet? Ki csinálta meg ezt ilyen okosan?“ A megszólított férfit láthatóan váratlanul érte a két gyors kérdés és kissé akadozva válaszolt: „Azt nem tudom, hogy ki találta fel ezt a szerkezetet, de biztosan egy villanymotor hajtja.“ — En még soha sem láttam olyan motort“, kíváncsiskodott tovább a fiúcska, „gyere apu, mutasd meg nélcem azt közelebről.“ Nem volt mit tenni, az apa és a fiú megvárta azt az alkalmas pillanatot, amikor az öntözőkerék forgása közben az átellenes irányban locolta a park szőnyegét, odaszaladva ahhoz, majd óvatosan behajjolta keresni kezdte a benne elhelyezett villanymotort. Néhány perc múlva kissé csalódott arccal tértek vissza. A „forgó-locsolóban“ vélt villanymotort nem találták sehol. A fiúcska szomorúan közeledett felém és szinte könnyes szemmel mondta: „Bácsi, nem találjuk a motort. A locsoló mégis forog.“ Ekkor mondtam el először az alábbi ismertetést a „forgó-locsolóról“, melyet most azért írok le, mert úgy érzem: ennyit minden magyar fiatalnak és öregnek egyaránt tudnia kell a „forgó-locsolóról“, vagy becsületesebben nevének a Segnerkerékről.

A Segner-kerék

feltalálója Segner András János kétszázötven

AZ ÁRMÁNY ÉS SZERELEM

bemutatójára készül a színház

A nagy drámának kijáró gondossággal, tisztelettel és szeretettel készül a színház a drámairodalom e remekművének debreceni bemutatójára. A darab rendezőjének, Vámos Lászlónak az irányításával négy hete folynak a próbák. Az „Ármány“ ifjú szerelmespárját Orkényi Éva és Mensáros László játsszák. Lady Milford, — Bajor Gizi emlékeztetés nemzeti színházi alakítása óta különösen legendáshírű szerepét Hotti Éva és Simor Erzséki tanulják. Von Walter Kancellár szerepére Téri Árpád, Kalb főudvarmesterére Márkus László, Miller szerepére Solti Bertalan, a fejedelem komornyikjának szerepére Thuróczy Gyula készül, Millernét pedig Véselyi Margit játssza.

A díszleteket Siki Emil, a jelmezeket pedig Manningerné Horváth Panna tervezte s mindketten nagy lelkesedéssel

és tudásuk legjavát adva vezetik a kivitelezés munkáját.

Az előkészületek során az „Ármány és szerelem“ nemzeti színházi előadásairól készült magnetofon felvettelt hallgatták meg két ízben is a darab szereplői, továbbá Odry Árpád, Somlay Artur és Bajor Gizi által elmondott versek magnetofon felvételeinek felhasználásával tartották az „Ármány és szerelem“ előadásánál annyira fontos külön beszédgyakorlatokat. A főpróba előtt még filmvetítés is lesz, amelyen a Nemzeti Színház „Ármány és szerelem“ előadásáról készült színdarabfilmet nézik meg a színház művészei.

A bemutatóra december 22-én kerül sor, amikor Lady Milford szerepét Hotti Éva játssza. Simor Erzsébet bemutatójára 23-án lesz.

A zürzavar hőse

A Csehszlovák Filmhét keretében sikerrel vetítik filmszínházaink a „Zürzavar a cirkszban“ című vidám, látványos, zenés csehszlovák filmvígjátékot, amely a Karlóvy-Váry-i filmfesztiválon a „vig-

játék“ díjat nyerte. A film főszerepét Jaroslav Marvan álami-díjas színész játssza, akit az „Angyallal nyaraltam“ című vidám filmben már megismert és szívébe zárt közönségünk.

Irodalmi est a Kossuth Gimnáziumban

A Kossuth Gimnázium irodalmi szakköre és tanári kara szombaton este vendégül látta az Alföld író gárdáját. Másfélórás irodalmi műsor keretében bemutattak Debrecen

írói és költői közül: Bihari Sándor, Boda István, Danyi Gyula, Fábiny Sándor, Kiss Tamás, Koczogh Ákos, Nagy János, Tóth Endre és Virágh Zoltán. Az irodalmi műsort vita követte.

SEGNER ANDRÁS emlékezete

évvel ezelőtt 1704-ben Pozsonyban született. Korának egyik legtekintélyesebb természettudósa és matematikusa volt. A kiváló és tehetséges magyar tudóst, akit a későbbi években a szentpétervári, londoni, berlini és göttingeni tudományos akadémiák tagjaik sorába választottak, igen szoros kapcsolatok fűzték Debrecen városához.

Két ízben időzött hosszabban Debrecenben, először mint a kollégium diákja, később pedig mint a város orvosa töltött el egy évet a „kálvinista Róma“ falai között. Bár pontosan nem tudjuk, de kollégiumi adatok alapján Segner 1724-ben iratkozott be a kollégium diákjai közé. Egy évvel később azonban már a jénai egyetem orvosi karán találjuk. Doktori oklevelét is Jénában szerezte — kiváló eredménnyel, majd 1729-ben visszatért Magyarországra. Ebben az időben Debrecen városának nem volt orvosa és így a helybeli hatóságok mindent elkövettek, hogy a kiváló képességű Segner András a város orvosának megnyerjék. Így került a fiatal Segner másodsor is Debrecenbe.

Sajnos a tehetséges és a tudományok iránt rendkívül érdeklődő fiatalember nem kapta meg — és az akkori időkben nem is kaphatta meg — városunkban azt a tudományos továbbfejlesztéshez szükséges támogatást, amit egy kezdő tudós mindenkori biztosítani kell. Így történt az, hogy Segner 1732-ben

ismét Jénába ment és megkezdett tudományos kutatómunkáját ott folytatta egészen addig, míg a göttingeni egyetem filozófiai karának matematika professzora nem lett. Mint korának több más lángelméje, ő is polihisztor volt a szó legszorosabb értelmében. Orvosi, matematikai és fizikai természetű kutatásairól nagyszámúban ránkmaradt dolgozatai tanúságot. Járatos volt az említetteken kívül a filozófiában, logikában és nem utolsósorban a csillagászatban is. Így történhetett az, hogy Halleban megalapította az azóta világhírűvé vált csillagvizsgálót, majd ott fejezte be tudományos eredményekben gazdag életét 1777-ben.

Az a praktikus

szerkezet, melyet az előzőekben „forgó-locsoló“ néven már leírtunk. Segner legismertebb felfedezése közé tartozik. Röviden vázoljuk egyszerű működési elvét annál is inkább, mert ezen az elven működik számos fontos technikai berendezés is. A Segnerkerék általában négy egymásból merőlegesen kiinduló olyan vízvezetékcsőből áll, melyek derékszögben keresztezik egymást, és a csőből áramlik a víz a négy vékonyabb vízvezetékbe, ugyanakkor a függőleges helyzetű cső, mint tengely körül foroghat. A négy hajlított csőben áramló víz annyira meghajlított részé-

hez érve beleütközik a cső falába és arra nyomást gyakorol. Ezen nyomás hatására az egész berendezés állandóan elfordul, az áramló víz pedig a vékony csövek nyílásainhoz érve a szabadba távozik. Nem kell tehát semmiféle motor vagy más hajtómű ezen elmes szerkezet forgatásához, mert azt a benne áramló víz automatikusan végzi el. Lényegében teljesen a Segner-kerékhez hasonló elven működnek a technikában használatos víz, gőz és reakciós turbínák is, valamint még közvetlenebbül érvényesül ez az elv a rakétumotoroknál és a lökhajtásos repülőgépeknél.

Meg kell említenünk, hogy a Magyar Tudományos Akadémia az utóbbi időben nagy súlyt helyezt meg a tudósaink életének és munkásságának ismeretetésére. Mivel Segner magyarországi tartózkodása alatt legtöbbször Debrecenben volt, így érthető, hogy a szükséges adatok jó része városunkban található meg. Jakucs István tanár végzi az Akadémia megbízásából nagy hozzájárulást az a nehéz munkát, amely arra irányul, hogy Segner András élete és munkássága tudományos szinten is minél előbb közkinccsé váljék.

Segner megérdemelne, hogy Debrecen város polgárai halálából és emlékből születésének kétszázötvenedik évfordulóján egy utcát vagy parkot nevezzenek el a kiváló tudósról, hogy a „forgó-locsoló“ kívül fennmaradjon a névtábla is azt az igazságot, hogy ki kora legjobbjainak eleget tett, minden kornak élt.

Gyarmati István.

ABARNAP... t kell... tésények... kszervezet... oket az... asára meg... oépítke... en fel... dagógusok... zervezet... a közép... áda sport... ivonalbeli... ek egyik... k részre... okat, me... velési pe... játékos... a való ne... mert tal... lepséggel... ul a Lászl... anoki m... a nevelé... rban sport... zor... turel... kkal szem... kések fe... széri... ünnepek... mer... mesak... is. A prób... galkozni... dóban... s a játzó... r... ab... re alacsony... gyves sport... pítók is... szakosztá... az, hogy... több csapa... stály... ez... minden... vagy... deményezé... a gyűlés... otika a... az MFB-t... korábban... pont... javaslat... sz... és k... oldani a... fejlesztés... ZSE... ön... EKET... képle... szerkesz... EK... Balmazújvá... Petőfi... Kupa labda... radnak... atott keret... akor targa... Deb... 12... öngy... Krausz... a magy... hátsz... megyei... Brazil Lab... évi nemz... együttes... Sp. Honvéd... Madrid... (rugab... FC... idban ma... Argen... gó mérkő... JOZSEF... 29. e... Ké... 33... Hc6. 33.

